

Vlaanderen
is media

JAARVERSLAG 2018

VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Onafhankelijk toezichthouder voor
de Vlaamse audiovisuele media

www.vlaamseregulatormedia.be

Inhoud

Voorwoord	1
Het jaarverslag in een notendop	3
1. Organisatie	4
1.1. Missie	4
1.2. Structuren en taken	4
1.2.1. Raad van bestuur	4
1.2.2. Algemene kamer	6
1.2.3. Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen	7
1.2.4. Administratie	9
2. Werking van de VRM	10
2.1. Vergaderingen	10
2.2. Het reglementair kader	10
2.3. Het financieel kader	19
2.4. De VRM als aanspreekpunt en kenniscentrum	20
3. Beslissingen van de algemene kamer	22
3.1. Algemene bespreking van de beslissingen	22
3.2. Overzicht van de beslissingen	28
4. Beslissingen van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen	30
4.1. Beslissing 2018-005: Aanzetten tot haat - klacht tegen Topradio ongegrond	30
4.2. Beslissing 2018-023: Klacht tegen ÉÉN onontvankelijk ('Iedereen Beroemd')	30
4.3. Beslissing 2018-030: Klacht tegen SBS Belgium (VIER, Comedy Kings - Alex Agnew 'Unfinished Business') ongegrond	31
4.4. Beslissing 2018-050: Uitzenden aankondigingsspot Halloween-week: VRM legt CAZ boete op van 2.500 euro	32
4.5. Overzicht van de beslissingen	32

5. Economische analyse van de sector	34
5.1. Mediaconcentratie	34
5.2. Marktanalyse	35
5.3. Jaarlijkse rapportering over netneutraliteit	37
6. Toezicht beheersovereenkomst VRT	39
7. Contacten met andere instanties	40
8. Nieuwe uitdagingen, bedenkingen en aanbevelingen	42
8.1. Nieuwe richtlijn Audiovisuele Mediadiensten	42
8.2. Youtubers en video-sharing platforms in Vlaanderen	43
8.3. Marktanalyse: beslissing genomen, in 2019 volgt de praktische uitwerking	45
8.4. Digitalisering medialandschap maakt mediaconcentratie berekenen uitdagender	46
8.5. Stimuleringsverplichting niet-lineaire televisieomroeporganisaties	47
9. Overzicht monitoring 2018	48

Voorwoord

2018 was een druk en boeiend jaar voor onze organisatie. Het jaar ging van start met een grote bedrijvigheid op radiovlak. Eind 2017 verkregen vele lokale radio-omroeporganisaties een erkenning van de mediaminister. De VRM slaagde erin om de grote toestroom aan vergunningsdossiers snel en adequaat af te handelen. Verderop in het jaar stond dan weer de digitalisering van het radiolandschap centraal. Mede dankzij de toekenningen door de VRM werd het aanbod op DAB+ uitgebreid met de 5A- en 5D-frequenties.

In 2018 werd in Europa de nieuwe Audiovisuele Mediarichtlijn in zijn definitieve plooi gelegd. Uiteraard heeft de VRM dit dossier van zeer nabij opgevolgd. Dit resulteerde onder andere in een zogenaamd "Question and answer"-document op onze website waarin we ingaan op de belangrijkste evoluties en nieuwigheden in de richtlijn. Hoe deze nieuwe richtlijn finaal zal worden omgezet in de eigen Vlaamse regelgeving is op dit moment nog niet duidelijk. De volledige omzetting moet ten laatste tegen september 2020 rond zijn. De omzetting van deze richtlijn naar het Vlaamse Mediadecreet raakt de VRM in het hart van zijn werking. De VRM zal zijn visie over die omzetting duidelijk formuleren en is bereid om actief mee te werken aan het formuleren van de nieuwe Vlaamse regelgeving. Wat de toepassing van de regels op platformen zoals Youtube betreft, zal de VRM op eigen initiatief met de sector in overleg treden.

Het voorbije jaar werd opnieuw goed samengewerkt met de andere Belgische media- en telecomregulators, dit in het kader van een nieuwe marktanalyse. De samenwerking was intens en leidde ertoe dat enkele operators hun netwerk voor andere partijen moeten openstellen. Een beslissing vooral met de belangen van de consument in het achterhoofd.

Eind 2018 publiceerden we het rapport Mediaconcentratie in Vlaanderen. De VRM stelde vast dat de mediaconsument nog amper keuze heeft. De Vlaamse mediamarkt is bijna volledig in handen van slechts 5 mediagroepen. Niet alleen deze boodschap kreeg de nodige weerklank, het rapport zelf werd veelvuldig geraadpleegd. Bij heel wat media- en communicatieprofessionals en studenten is ons jaarlijks rapport een echt naslagwerk geworden, een referentie. Wie mee wil zijn met de actuele structuren van onze Vlaamse mediasector, die leest ons rapport. Cijfers zeggen op dat vlak zeer veel; het recentste rapport werd in één maand tijd reeds meer aangevraagd dan het rapport 2017 in een heel jaar. Interesse die we koesteren en waar we zeer fier op zijn!

De VRM legde de voorbije jaren reeds een lang traject af. Waar de VRM aanvankelijk louter als een toezichthouder, en door sommigen misschien ook als boeman, werd beschouwd, is deze perceptie de voorbije jaren duidelijk gekeerd. De VRM wordt steeds meer als een echt kenniscentrum aanzien. De honderden bestellingen van het rapport Mediaconcentratie in Vlaanderen, de grote interesse in ons jaarlijks symposium, de vele gastlezingen die vanuit hogescholen en universiteiten worden aangevraagd, de 'likes' en 'retweets' op onze Twitter-account, ... het zijn maar enkele voorbeelden en toonbeelden van de groeiende interesse in de werking en de expertise die in onze organisatie huist.

We blijven echter niet op onze lauweren rusten en evolueren mee met onze tijd. De VRM durft het aan om een pioniersrol aan te nemen. Zo hebben we sinds eind 2018, als eerste agentschap van de Vlaamse overheid, een eigen verzendlijst op Whatsapp. Een nieuw kanaal om het om het nieuws van de VRM en de belangrijkste evoluties en studies in de mediasector op te volgen.

Wat de interne organisatie van de VRM betreft werd de samenstelling van de algemene kamer het voorbije jaar gewijzigd. Op dit vlak is geopteerd om de bestaande ploeg, die reeds vele jaren goed en consequent werk verricht, te behouden. De enige wijziging situeert zich in het voorzitterschap van de kamer. Carlo Adams werd aangesteld als nieuwe voorzitter, Peter Sourbron als ondervoorzitter. Omroepen mogen de komende jaren een verdergezet en onderbouwd beslissingsbeleid van de kamer verwachten.

Audit Vlaanderen heeft in 2018 het risicomanagement van de VRM geauditeerd. Het voorbije jaar werd dan ook hard gewerkt aan het identificeren en kwantificeren van risico's die verbonden zijn aan onze organisatie en het opstellen van de nodige beheersmaatregelen. De VRM heeft een zeer goede score behaald en behoort momenteel tot de top 5 van de Vlaamse overheid. Een resultaat om terecht trots op te zijn.

Matthias Storme (voorzitter raad van bestuur)
Joris Sels (gedelegeerd bestuurder)

Het jaarverslag in een notendop

De **algemene kamer** van de VRM nam in 2018 46 beslissingen. In hoofdzaak handelden de beslissingen niet over commerciële communicatie. Er is een opmerkelijke stijging van beslissingen naar aanleiding van klachten met betrekking tot het medium radio. Waarschijnlijk kan dit verklaard worden door het gegeven dat op 1 januari 2018 de erkenningen van de particuliere lokale en netwerkradio-omroeporganisaties, verleend na een volledig nieuwe erkenningsronde in 2017, van kracht werden. De kandidaten die geen erkenning bemachtigd hebben, houden nauwgezet in het oog of hun concurrent de regelgeving ter zake wel naleeft.

De **kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen** nam in 2018 4 beslissingen. Deze beslissingen waren allen het gevolg van een bij de VRM ingediende klacht.

Het overgrote deel van de in 2018 genomen beslissingen zijn het gevolg van ambtshalve onderzoek. Het voorbije jaar voerde de VRM maar liefst **295 monitoringsoopdrachten** uit bij de openbare, regionale en particuliere televisie-omroeporganisaties. Er waren **466 opnamemomenten** bij de openbare en particuliere radio-omroeporganisaties.

Aan het einde van dit jaarverslag situeert de VRM nog enkele bedenkingen en aanbevelingen. Deze hebben te maken met de (implementatie van de) nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten, Youtubers en video-sharing platforms in Vlaanderen, de marktanalyse, mediaconcentratie en de stimuleringsverplichting voor niet-lineaire televisieomroeporganisaties.

1. Organisatie

1.1. Missie

De VRM is de **onafhankelijke toezichthouder voor de Vlaamse audiovisuele media. In het belang van Vlaamse kijkers en luisteraars** ziet hij er op toe dat de mediaregelgeving zoals beschreven in het Mediadecreet, in Vlaanderen nageleefd wordt. De VRM komt tussen bij eventuele geschillen en behandelt klachten over en meldingen van mogelijke inbreuken op de regelgeving.

Voorts waakt hij specifiek over de bescherming van minderjarigen en over onpartijdigheid op de Vlaamse radio en tv. Tot slot beheert de VRM de toekenning van mediavergunningen aan Vlaamse audiovisuele media. De VRM werd in 2006, in navolging van een richtlijn van de Europese Unie, opgericht door de Vlaamse overheid.

De VRM nam de taken over van het voormalige Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM), de Vlaamse Kijk- en Luisterraad en de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. Met de oprichting van de VRM werd ervoor gezorgd dat het toezicht op de Vlaamse audiovisuele media door slechts één autonome instantie gebeurt.

De *missie* van de organisatie is omschreven in artikel 218, § 1, van het Mediadecreet: *'De Vlaamse Regulator voor de Media heeft als missie de handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap, het beslechten van geschillen over de mediaregelgeving en het uitreiken van media-erkenningen en -vergunningen, overeenkomstig de regelgeving.'*

Op basis van deze missie werd een visie voor de VRM ontwikkeld. De VRM wil het keurmerk zijn op het gebied van media en dé referentie binnen de Vlaamse audiovisuele sector.

1.2. Structuren en taken

De Vlaamse Regulator voor de Media behoort tot het beleidsdomein Cultuur, Jeugd en Media (CJM) van de Vlaamse overheid. De VRM is een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid (EVA).

Het hoogste orgaan binnen de organisatie is de **raad van bestuur**. Deze is bevoegd om alle handelingen te stellen die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het doel van het agentschap. De gedelegeerd bestuurder neemt het dagelijks bestuur van de VRM waar.

Binnen de organisatie van de VRM zetelen twee kamers, de **algemene kamer** en de **kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen**.

De **administratie** staat in voor de ondersteuning van het agentschap.

1.2.1. Raad van bestuur

De raad van bestuur heeft volgende **opdrachten en bevoegdheden**:

- Sluiten van de beheersovereenkomst van de VRM met de minister;
- Goedkeuren van de rapportering over de uitvoering van de beheersovereenkomst;
- Opmaken van de begroting;
- Herverdelen begrotingskredieten;
- Opmaken algemene rekening;
- Rapporteren over de uitvoering van de begroting;
- Opmaken jaarverslag VRM.

De raad van bestuur wordt samengesteld door de Vlaamse Regering. De gedelegeerd bestuurder is belast met het dagelijks bestuur en heeft de leiding over het personeel. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2014 werden Matthias Storme en Myriam Van Varenbergh aangesteld als leden van de raad van bestuur. Matthias Storme werd als voorzitter aangesteld.

In de huidige **samenstelling** bestaat de raad van bestuur uit:

- Matthias Storme (voorzitter),
- Joris Sels (gedelegeerd bestuurder),
- Myriam Van Varenbergh

Duncan Braeckvelt werd door de Vlaamse Regering aangesteld als regeringsafgevaardigde.

Van links naar rechts: Duncan Braeckvelt, Myriam Van Varenbergh, Matthias Storme en Joris Sels

1.2.2. Algemene kamer

De algemene kamer heeft volgende **taken**:

- Toezicht op de naleving van het Mediadecreet, opleggen van sancties bij inbreuken op het Mediadecreet;
- Uitreikingen, wijzigen, schorsen en intrekken van zendvergunningen;
- Toekennen, schorsen, intrekken van vergunningen voor het aanbieden van een etheromroepnetwerk;
- Geven en intrekken van toestemming aan dienstenverdelers om omroepprogramma's door te geven;
- Ontvangen van verschillende soorten kennisgevingen gericht aan de VRM;
- Bepalen van relevante markten en de geografische omvang ervan voor producten en diensten in de sector van de elektronische communicatienetwerken. Analyseren van die markten om te bepalen of ze daadwerkelijk concurrerend zijn;
- Identificeren van ondernemingen met een aanmerkelijke marktmacht en indien nodig opleggen van één of meer verplichtingen;
- De concentraties in de Vlaamse mediasector in kaart brengen;
- Toezicht op de naleving door de openbare omroeporganisatie (VRT) van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap. Hierover jaarlijks rapporteren aan de Vlaamse Regering;
- Verlenen van advies aan de Vlaamse Regering indien de VRT nieuwe diensten of activiteiten wil uitoefenen die niet gedekt zijn door de beheersovereenkomst;
- Uitvoeren van bijzondere opdrachten die de Vlaamse Regering aan de algemene kamer kan toevertrouwen, voor zover die te maken hebben met de reeds opgesomde taken;
- Nemen van maatregelen krachtens artikel 192/1, 192/2, 192/3, 200, § 1/1, en artikel 202, § 2.

De algemene kamer wordt samengesteld door de Vlaamse Regering.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2013 werd Peter Sourbron als voorzitter van de algemene kamer aangesteld (in plaats van Eric Brewaeys). Volgend op het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2013 bestond de algemene kamer uit:

- Peter Sourbron, voorzitter
- Carlo Adams, ondervoorzitter
- Peggy Valcke
- Ronny Lannoo
- Katrien Van der Perre

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2018 werden de leden van de algemene kamer opnieuw aangesteld. Carlo Adams werd als voorzitter aangesteld, Peter Sourbron als ondervoorzitter. Volgend op dit besluit bestaat de algemene kamer uit:

- Carlo Adams, voorzitter
- Peter Sourbron, ondervoorzitter
- Peggy Valcke
- Ronny Lannoo
- Katrien Van der Perre

Van links naar rechts: Peter Sourbron, Peggy Valcke, Carlo Adams, Katrien Van der Perre, Ronny Lannoo

1.2.3. Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen **doet uitspraak over:**

- programma's die de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten;
- programma's die aansporen tot haat en geweld;
- programma's waarin discriminatie voorkomt tussen verschillende ideologische of filosofische strekkingen;
- commerciële communicatie met pornografische inhoud of nodeloos geweld.

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen wordt samengesteld door de Vlaamse Regering en telt negen leden waarvan vier leden beroepsjournalist zijn. De kamer wordt voor de behandeling van klachten over artikel 42, 44, 45, 72, 5° en artikel 180, tweede lid van het

Mediadecreet uitgebreid met twee deskundigen met minstens vijf jaar beroepservaring in de domeinen kinderpsychologie, kinderpsychiatrie of pedagogie en twee deskundigen vanuit hun betrokkenheid bij de belangen van gezinnen of kinderen.

In de huidige **samenstelling** bestaat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uit:

- Leden
 - Jan Kamoen, voorzitter
 - Leen d'Haenens, ondervoorzitter
 - Hubert Van Humbeeck
 - Tom Van Poppel
 - Désirée De Poot
 - Eva Lievens
 - Luc Hellin
 - Rik Otten
 - Bart Sturtewagen
- Toegevoegde leden
 - Nadine Balduck
 - Frieda Fiers
 - Hendrik Jozef Bloemen
 - Beatrijs Nielandt

Van links naar rechts: Rik Otten, Hubert Van Humbeeck, Luc Hellin, Désirée De Poot, Hendrik Jozef Bloemen, Jan Kamoen, Beatrijs Nielandt, Frieda Fiers, Bart Sturtewagen, Eva Lievens, Leen d'Haenens

1.2.4. Administratie

De administratie van de VRM bestaat uit 19 personeelsleden, met aan het hoofd de gedelegeerd bestuurder. De administratie kent volgende structuur:

De **griffie** staat in voor de managementondersteuning naar de raad van bestuur en de beide kamers toe. De griffie heeft eveneens een verbindingsfunctie tussen de verschillende onderdelen van het agentschap. De ingenieur (die onderdeel uitmaakt van de griffie) verricht technische onderzoeken en doet technische berekeningen in het geval van verplaatsingen van zendinstallaties.

De **juridisch-economische cel** stelt de ontwerpen van beslissingen op en biedt juridische ondersteuning bij de afhandeling van dossiers. De personeelsleden van de juridisch-economische cel zijn ook actief op vlak van de bepaling en analyse van de relevante markten in de elektronische communicatienetwerksector, identificeren in deze sector bedrijven met aanmerkelijke marktmacht en brengen de concentraties in de Vlaamse mediasector in kaart.

De **onderzoekscel** onderzoekt de binnenkomende dossiers en legt op eigen initiatief onderzoeksrapporten voor.

De **stafdienst** voert een aantal managementondersteunende taken uit op het gebied van communicatie, boekhouding, logistiek, personeelsbeheer en informatica. De stafdienst is eveneens actief op het vlak van de opmaak en de opvolging van het ondernemingsplan. Ook het toezicht op de naleving van de beheersovereenkomst van de openbare omroep met de Vlaamse Gemeenschap behoort tot de werkzaamheden van de stafdienst.

2. Werking van de VRM

2.1. Vergaderingen

De raad van bestuur kwam samen op 14 maart, 20 juni, 27 september en 13 december 2018.

De algemene kamer kwam samen op 8 januari, 22 januari, 12 februari, 26 februari, 12 maart, 26 maart, 23 april, 14 mei, 11 juni, 25 juni, 9 juli, 10 september, 24 september, 8 oktober, 22 oktober, 12 november, 26 november en 10 december 2018.

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen kwam samen op 15 januari, 26 april, 14 juni en 18 december 2018.

2.2. Het reglementair kader

2.2.1. Europese regelgeving

Het Vlaamse Mediadecreet bestaat in grote mate uit bepalingen die omzettingen vormen van op EU-niveau geharmoniseerde regelgeving.^[1] Dit Europese regelgevend kader, dat betrekking heeft op **zowel omroepinhoud als -infrastructuur**, werd in het kader van de strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa, gemoderniseerd.^[2] De herziening van deze EU-wetgeving, die aansluit bij de werking van de VRM, is in 2018 afgerond. Reeds in 2016 werden hiervoor de eerste voorstellen uitgebracht, waarna in de loop van 2017 en ook nog in 2018 besprekingen zijn gevoerd tussen de verschillende EU-instellingen om uiteindelijk tot een akkoord te komen in het najaar van 2018. Deze nieuwe bepalingen zullen nu door de lidstaten (met inachtneming van de Belgische bevoegdheidsverdeling, ook voor Vlaanderen) tegen eind 2020 moeten worden omgezet.^[3]

Wat in de eerste plaats de regels aangaande de **inhoud van mediadiensten** (zgn. 'content') betreft, dateerde de **Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten (AVMD Richtlijn)** in haar laatste versie reeds van 10 maart 2010.^[4] Ze bevatte regels voor zowel **klassieke televisie-uitzendingen**, als **op aanvraag-diensten**, met de nadruk op en strengere regels voor lineaire televisie, zoals ook weerspiegeld in het huidige Mediadecreet.

De Europese Commissie heeft op 25 mei 2016 een voorstel gepubliceerd om de AVMD Richtlijn aan te passen en meer in overeenstemming te brengen met de gewijzigde realiteit.^[5] Naast convergentie is er immers sprake van een verschuiving in televisie- en videoconsumptie, voornamelijk bij jongere generaties. Er wordt steeds vaker online gekeken naar video's (waaronder ook **'user-generated content'**), via on-demanddiensten (zoals Netflix), **videoplatforms (zoals YouTube) en sociale media (zoals Facebook)**. De Europese Commissie wilde met haar voorstel de regels voor de verschillende marktspelers evenwichtiger maken.

Na overleg met de Raad van de EU en het Europese Parlement werd uiteindelijk op **6 juni 2018** tot een compromis gekomen, waarna vervolgens de Richtlijn tot Herziening van de AVMD Richtlijn werd aangenomen op 14 november 2018 en gepubliceerd in het publicatieblad van de EU op 28 november 2018.^[6] De lidstaten krijgen nu de tijd tot **uiterlijk 19 september 2020** om de nieuwe bepalingen om te zetten in nationale regelgeving.

De belangrijkste wijzigingen aan de AVMD Richtlijn kunnen als volgt worden samengevat:

- Verruiming van het toepassingsgebied met evenwichtigere regels voor **alle diensten die als hoofdbestanddeel video's aanbieden aan een groot publiek**.
- **Duidelijke vaststelling van de rechtsmacht** over aanbieders van mediadiensten (soms buiten het grondgebied), met de aanleg van een Europese databank. Stroomlijnen van de procedures voor afwijken van de vrijheid van ontvangst en maatregelen ter bestrijding van de omzeiling van rechtsmacht.
- **Afschaffing van de uurlimiet voor televisiereclame** en vervangen door een 20%-limiet, berekend tussen enerzijds 6u-18u en anderzijds 18u-0u.
- **Aanbieders van videoplatformdiensten (en sociale mediadiensten) moeten passende maatregelen nemen** met betrekking tot de bescherming van minderjarigen, verbod op aanzetten tot haat, geweld en terroristische misdrijven en commerciële communicatie.
- **Eenvormige regels ter bescherming van minderjarigen:** hoe schadelijker de inhoud, hoe sterker de bescherming. De ontwikkeling van een uniform EU-systeem voor de beschrijving van inhoud voor leeftijdsclassificatie (bv. door middel van symbolen voor drugs, seks, geweld, vloeken en discriminatie) wordt hierbij aangemoedigd.
- **Strengere regels ter bevordering van Europese producties:** 30%-vereiste voor niet-lineaire diensten en investeringsverplichtingen (zgn. 'Netflix-taks') voor lineaire en niet-lineaire diensten vanwege de lidstaat met het doelpubliek.
- Expliciete garanties voor een **onafhankelijke mediaregulator**.
- **Formele erkenning en versterking van de ERGA** ('European Regulators Group for Audiovisual Media Services') voor adviesverlening en betere samenwerking tussen de mediaregulators.
- Nadruk op zelf- en co-regulering, met de bedoeling om meerdere **Europese Gedragscodes** te ontwikkelen.

Wat vervolgens de regelgeving betreft aangaande de **infrastructuur waarover mediadiensten worden doorgegeven**, dateerde de laatste aanpassing van het regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten van 2009. Daarin zijn bepalingen opgenomen over onder meer spectrumbeheer, universele dienstverlening, consumentenbescherming, persoonlijke communicatiediensten, nummering, ... die grotendeels federale materies betreffen en in Belgische wetgeving werden omgezet, maar ook deels zijn terug te vinden in het Vlaamse Mediadecreet voor zover ze technische aspecten van mediadiensten betreffen. Het gaat met name om de procedure voor het definiëren en analyseren van relevante markten en het opleggen van verplichtingen aan netwerkoperatoren met aanmerkelijke marktmacht (zie verder 5.2. Marktanalyse).[\[7\]](#)

De Europese Commissie heeft, eveneens in het kader van de strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa, op 14 september 2016 een **herziening van het regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten** voorgesteld, met name door middel van een Europees telecomwetboek.[\[8\]](#) De hervormingen zijn in hoofdzaak ingegeven om investeringen in netwerken met een hoge capaciteit te stimuleren (voor de zgn. 'Gigabit Society').

Na overleg heeft het Europees Parlement op 14 november 2018 met deze voorstellen ingestemd, waarna ook de Raad van de EU op 3 december 2018 de voorstellen heeft aangenomen. De nieuwe EU-wetgeving bestaat uit een **Europees telecomwetboek ('European Electronic Communications Code' - EECC)**[\[9\]](#) en een aparte **BEREC-Verordening**[\[10\]](#), die beiden op 17 december 2018 gepubliceerd zijn in het publicatieblad van de EU. De BEREC-Verordening is onmiddellijk in werking getreden op 20 december 2018. Voor omzetting van de bepalingen van de EECC in nationale regelgeving krijgen de lidstaten de tijd tot **20 december 2020**.

Het nieuwe Europese telecomwetboek, dat bestaat uit een horizontale herschikking van vier bestaande telecom-richtlijnen, berust op volgende uitgangspunten:

- **Meer concurrentie en meer zekerheid voor investeringen**, waarbij toegangsverplichtingen voor netwerkoperatoren met aanmerkelijke marktmacht een belangrijke rol blijven spelen, weliswaar gericht en voor langere tijd vaststaand. Het wetboek legt onder meer de nadruk op toegang tot civiele infrastructuur, voert nieuwe regels voor co-investering in, heeft blijvende aandacht voor zuivere toegangzoekers en voorziet in lichtere regulering voor pure ‘wholesale-only’ operatoren, d.w.z. operatoren die niet rechtstreeks diensten leveren aan eindgebruikers;
- **Efficiënter gebruik van het radiospectrum** onder meer door betere coördinatie van het spectrumbeleid in de EU (bv. gezamenlijke deadlines), met het oog op de uitrol van een 5G-netwerk;
- Een betere **bescherming van de consument**, door onder andere de mogelijkheid tot veranderen van aanbieder te vergemakkelijken voor consumenten die geabonneerd zijn op een bundel en maximumprijzen voor intra-EU gesprekken;
- **Veiligere netwerken** met regels die ook gelden voor nieuwe aanbieders van onlinediensten, vergelijkbaar met diensten van traditionele aanbieders;
- **Harmonisering van de bevoegdheden van de nationale regelgevende instanties** (NRI's) en versterken van hun onafhankelijkheid. In dit verband wordt ook de rol van BEREC ('Body of European Regulators for Electronic Communications') uitgebreid (zonder er evenwel een volwaardig agentschap van te maken) en dit door middel van de aparte hogervermelde BEREC-Verordening.

[1] Decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, *BS* 30 april 2009.

[2] Mededeling van de Europese Commissie, 6 mei 2015, Strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa, COM(2015) 192 final,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=NL>.

[3] Overeenkomstig artikel 127, § 1, 1°, van de Grondwet en artikel 4, 6°, BWHI zijn de Gemeenschappen bevoegd voor: *“de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en de auditieve mediadiensten met uitzondering van het uitzenden van mededelingen van de federale regering;”*

[4] Richtlijn nr. 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad, 10 maart 2010, betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten), gecodificeerde versie, *Pb. L.* 15 april 2010, afl. 95, 1.

[5] Voorstel van de Europese Commissie, 25 mei 2016, voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten in het licht van een veranderende marktsituatie, COM(2016) 287 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0287&from=EN>

[6] Richtlijn nr. 2018/1808/EU van het Europees Parlement en de Raad, 14 november 2018, tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie, *Pb. L.* 28 november 2018, afl. 303, 69.

[7] Gelet op de bevoegdheidsverdeling binnen België met overlappende en verweven bevoegdheden tussen de federale overheid en de Gemeenschappen, werd reeds in 2006 een samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de federale overheid en de Gemeenschappen in België. Samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van de bevoegdheden met betrekking tot elektronische communicatienetwerken door de regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie, *BS* 28 december 2006.

[8] Voorstel van de Europese Commissie, 12 oktober 2016, voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie, COM(2016) 590 final,

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c5ee8d55-7a56-11e6-b076-01aa75ed71a1.0016.02/DOC_1&format=PDF.^[9] Richtlijn nr. 2018/1972/EU van het Europees Parlement en de Raad, 11 december 2018, tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (herschikking), *Pb. L.* 17 december 2018, afl. 321, 36.

^[10] Verordening nr. 2018/1971/EU van het Europees Parlement en de Raad, 11 december 2018, tot instelling van het Orgaan van Europese regulerende instanties voor elektronische communicatie (Berec) en het Bureau voor ondersteuning van Berec (Berec-Bureau), tot wijziging van Verordening (EU) 2015/2120 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1211/ 2009, *Pb. L.* 17 december 2018, afl. 321, 1.

2.2.2. Vlaamse regelgeving

Het huidige **Mediadecreet** zelf werd in 2018 gewijzigd bij decreet van 29 juni 2018.^[11] Het wijzigingsdecreet behandelt een zevental thema's: VRM, VRT, 'politieke reclame', radio-omroeporganisaties, regionale televisieomroeporganisaties, productieverplichtingen niet-lineaire televisieomroeporganisaties en wetgevingstechnische aanpassingen.

Wat **de werking van de VRM** betreft worden in de eerste plaats nieuwe bevoegdheden opgenomen, nl. het opstellen van **niet-bindende interpretatieve richtsnoeren** en het formuleren van **adviezen** (zowel voor de algemene kamer als voor de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen). Vervolgens wordt ook in het Mediadecreet opgenomen dat de **VRM binnen België deelneemt aan samenwerkingsverbanden of geschillenorganen** en hiervoor intern delegatie kan worden verleend. Ten slotte wordt ook de bestaande adviesopdracht verduidelijkt van de VRM aan de Vlaamse Regering over het **voornemen van VRT om nieuwe diensten uit te oefenen** buiten de beheersovereenkomst (artikel 18). Aanleiding hiervoor was onder meer het doorlopen in 2017 van deze 'artikel 18-procedure' met betrekking tot een voorgenomen nieuw lineair televisiekanaal op VRT voor de doelgroep 0-5 jaar: 'Ketnet Jr.', waarvoor de Vlaamse Regering op 2 februari 2018 uiteindelijk heeft beslist geen toestemming te verlenen.

Op 7 december 2018 vervolgens heeft de Vlaamse Regering, gelet op en ter uitvoering van deze wijzigingen aan artikel 18 van het Mediadecreet, een **voorontwerp van besluit over adviesverlening over nieuwe diensten van VRT** principieel goedgekeurd met het oog op adviesaanvragen aan de SARC (Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media) en de Raad van State.^[12]

Op 21 december 2018 werd onder meer in dit verband door de Vlaamse Regering ook een **addendum goedgekeurd dat de beheersovereenkomst 2016-2020 met VRT wijzigt**. Het leeuwendeel van de aanpassingen volgt uit een onderzoek van de Europese Commissie naar de werking van de beheersovereenkomst met VRT. Daarnaast gaat het om het schrappen van verwijzingen naar de procedure van het aanbieden van nieuwe diensten voor VRT en de adviesrol van de VRM daarin; om de digitale radiozenders van VRT die uitzenden via DAB+ in aantal vast te leggen op het huidige aanbod; en de verhoging van de dotatie in 2017 die gecompenseerd wordt via verminderingen in 2018, 2019 en 2020.

Aangaande **VRT** worden voorts bij wijzigingsdecreet van 29 juni 2018 verduidelijkingen in het Mediadecreet opgenomen over de toepassing van het Decreet Overheidscommunicatie en de Algemene Verordening Gegevensbescherming op VRT.

Aangezien artikel 49 van het Mediadecreet over **politieke commerciële communicatie** voor veel onduidelijkheid zorgde over het al dan niet toegestaan zijn van 'politieke reclame' buiten of tijdens de sperperiode, wordt het artikel 49 opgeheven met ingang van 30 juni 2020. Aan de SARC wordt gevraagd om tegen 30 juni 2019 een analyse te maken aan de hand van buitenlandse voorbeelden en om een advies uit te brengen. De decreetgever zal vervolgens kunnen beslissen om al dan niet

deze regeling uit te werken in een nieuw decretaal kader dat desgevallend in de plaats zal komen van het huidige artikel 49.

Het wijzigingsdecreet bevat ook verschillende aanpassingen met betrekking tot de **radio-omroeporganisaties**, zoals:

- Voor netwerkradio-omroeporganisaties wordt de ingangsdatum om verplicht digitaal via de ether uit te zenden vastgelegd op 1 september 2019. Dit is één jaar later dan de reeds vastgelegde deadline voor landelijke radio-omroeporganisaties.
- Er wordt verduidelijkt dat erkenningsaanvragen in het Nederlands worden ingediend.
- De VRM zal door lokale en netwerkradio-omroeporganisaties ook op de hoogte moeten worden gebracht van wijzingen in de statuten en aandeelhoudersstructuur die ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering moeten worden voorgelegd.
- Om te vermijden dat lokale radio-omroeporganisaties onmiddellijk nadat ze hun erkenning hebben verkregen hun profiel kunnen wijzigen wordt een termijn van twee jaar ingevoerd waarbinnen niet mag worden afgeweken van het dossier waarvoor ze erkend werden.

Wat de **regionale televisieomroeporganisaties** betreft, werden in 2018 enkele beleidsmatige stappen genomen die in 2017 waren aangekondigd op basis van een conceptnota^[13] (die was voorafgegaan door een evaluatie van de samenwerkingsovereenkomsten met de regionale televisieomroeporganisaties en de decretale bereikvergoedingen)^[14]. De eerste aanpassingen in dit verband werden aangebracht bij decreet van 29 juni 2018:

- Een **exploitatiemaatschappij mag voortaan ook instaan voor de verzorging van het omroepprogramma** (terwijl ze voordien enkel kon instaan voor commerciële exploitatie). In de exploitatieovereenkomst moeten dan wel garanties aangaande de redactionele onafhankelijkheid worden opgenomen. De verzorging van journaals mag echter niet aan een exploitatiemaatschappij worden toevertrouwd.
- De **participatiemogelijkheden van de regionale omroeporganisaties in de exploitatiemaatschappij worden verstrengd** door het aandeelhouderschap te beperken tot 25% plus 1 aandeel, waar dit voordien maximaal 50% was.
- Om aan de moeilijkheden van bepaalde regionale omroeporganisaties tegemoet te komen, werden ook wijzigingen aangebracht aan de **regeling van de bereikvergoeding** van dienstenverdelers aan regionale omroeporganisaties (artikel 166/1, §2). Regionale televisieomroeporganisaties met een verzorgingsgebied van minder dan 750.000 inwoners en een 'relatief hoog aandeel' inwoners binnen het verzorgingsgebied met als thuistaal het Frans, krijgen van de dienstenverdelers met ingang van 1 januari 2018 **een compensatie van 100.000 euro** die voorafgenomen wordt van de jaarlijkse totale vergoeding.

Ter uitvoering van deze laatste wijziging heeft de Vlaamse Regering bij **besluit van 23 november 2018** de nadere grenzen bepaald van 'een relatief hoog aandeel' Franstalige inwoners.^[15] Als indicator worden cijfers van Kind en Gezin gebruikt, die weergeven welke taal er wordt gesproken tussen moeder en kind. Indien bij 25% van de borelingen in het verzorgingsgebied van een regionale televisieomroeporganisatie de taal tussen moeder en kind Frans is en het verzorgingsgebied niet meer dan 750.000 telt, dan kan worden aangenomen dat van een relatief hoog aandeel inwoners de thuistaal Frans is. De VRM onderzoekt ambtshalve of regionale omroeporganisaties aldus in aanmerking komen voor de compensatievergoeding voorzien in artikel 166/1, §2, van het Mediadecreet.

Volgend op de conceptnota over de Vlaamse regionale televisieomroeporganisaties had de Vlaamse Regering op 27 april 2018 ook al een **samenwerkingsovereenkomst 2018-2022** goedgekeurd **met de Vlaamse regionale televisieomroeporganisaties en NORTV** (de koepelorganisatie 'Niet-Openbare Regionale Televisieverenigingen Vlaanderen'). De nieuwe samenwerkingsovereenkomst heeft geen specifiek luik meer per regionale omroep. Naast

verplichtingen over het bereik van de programma's, het onlinebereik en het bereik via sociale media en de waardering van de journaals, moeten de regionale omroepen ook voorzien in een ondertiteling van het journaal. Ze dienen ook nauw samen te werken om hun economische leefbaarheid te vergroten, bijvoorbeeld op het gebied van reclamewerving. NORTV, krijgt daarbij specifieke opdrachten. Zo moet NORTV bijvoorbeeld de totstandkoming van een performant meetsysteem op maat van de regionale omroepen coördineren.

Op 12 oktober 2018 heeft de Vlaamse Regering ook beslist om vier aflopende **erkenningen van regionale televisieomroeporganisaties te verlengen**. Voor vier organisaties liep de erkenning (met duurtijd 9 jaar) af op 7 januari 2019. De Vlaamse Regering besliste de erkenning te verlengen van de regionale televisieomroeporganisaties West-Vlaamse Televisie Regio Zuid VZW (WTV); VZW Regionale Omroep Oost-Brabant (ROB-TV); AVS Oost-Vlaamse Televisie VZW en Antwerpse Televisie VZW (ATV) tot en met 8 januari 2028.

Het wijzigingsdecreet van 29 juni 2018 bevat eveneens een ingrijpende wijziging, met ingang van 1 januari 2019, aan de afdeling uit het Mediadecreet: **'De bevordering van Europese producties'** en met name aan artikel 157 met betrekking tot **niet-lineaire televisieomroeporganisaties**. Het nieuwe artikel 157 vormt een vroegtijdige omzetting van het nieuwe artikel 13 van de gewijzigde AVMD Richtlijn (zie hierboven).

Niet-lineaire televisieomroeporganisaties moeten in de eerste plaats de productie en distributie van Europese producties bevorderen, door ervoor te zorgen dat hun catalogi minstens **30 procent Europese producties** bevatten waarvan een aanzienlijk deel Nederlandstalige producties. Aan die Europese producties moet genoeg aandacht worden besteed. Niet-lineaire televisieomroeporganisaties met een lage omzet of een klein publiek en kleine en micro-ondernemingen zijn evenwel vrijgesteld.

Vervolgens wordt ook **een investeringsverplichting** ingevoerd voor niet-lineaire televisieomroeporganisaties, naar analogie met de stimuleringsregeling voor dienstenverdelers (artikel 184/1 van het Mediadecreet). Zij moeten deelnemen aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken, ofwel onder de vorm van (co-)productie, ofwel onder de vorm van een gelijkwaardige financiële bijdrage aan het Vlaams Audiovisueel Fonds VZW (VAF). In overeenstemming met de nieuwe AVMD Richtlijn is in het Mediadecreet bovendien voorzien in een afwijking van het 'land van oorsprong'-beginsel en geldt deze regeling (voornamelijk) ook voor niet-lineaire televisieomroeporganisaties die in een andere lidstaat van de EU gevestigd [\[16\]](#) zijn en niet-lineaire televisiediensten aanbieden die gericht zijn op de Vlaamse Gemeenschap (doorgaans 'over-the-top' of OTT).

De Vlaamse Regering kreeg hierbij een ruime delegatie en dient bij uitvoeringsbesluit (dat weliswaar ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement moet worden voorgelegd) de grondslag, het tarief of het bedrag en eventuele vrijstellingen of verminderingen van de financiële bijdrage te bepalen. Op 23 november 2018 heeft de Vlaamse Regering een voorontwerp van besluit [\[17\]](#) en bijbehorend bekrachtigingsdecreet [\[18\]](#) goedgekeurd met het oog op adviesaanvraag aan de Raad van State, nadat op 13 november 2018 de sectorraad Media reeds zijn advies uitbracht [\[19\]](#).

Het wijzigingsdecreet van 29 juni 2018 bevat ten slotte ook een aantal **wetgevingstechnische aanpassingen en verduidelijkingen**, onder meer aan de zogenaamde 'must carry'- en 'may carry'-bepalingen. Er wordt verduidelijkt dat netwerken voor de ontvangst van radio-omroepprogramma's niet verplicht kunnen worden om televisieomroepprogramma's door te geven.

Naast de wijzigingen aan het Mediadecreet bij decreet van 29 juni 2018 werden in 2018 nog **nieuwe wijzigingen aan het Mediadecreet** voorbereid door de Vlaamse Regering. Na advies van de SARC en van de Raad van State heeft de Vlaamse Regering op 21 december 2018 een ontwerp van wijzigingsdecreet ingediend bij het Vlaams Parlement. [\[20\]](#) De wijziging komt tegemoet aan de vragen van de Europese Commissie rond de financiering van VRT. Zo zal de Vlaamse Regering

motiveren waarom een nieuwe dienst al dan niet wordt goedgekeurd en zal VRT een jaar voor het aflopen van de beheersovereenkomst een visietekst bezorgen aan de Vlaamse Regering, met de openbare omroepopdracht en de nieuwe diensten. Het voert ook nog technische correcties door in artikels over aanbieders van niet-lineaire televisiediensten en het toezicht van de VRM hierop. Daarnaast zijn er een aantal tekstuele wijzigingen.

Volgend op de herziening in 2017 van het **regelgevend kader voor radio en de nieuwe erkenningsronde voor particuliere lokale en netwerkradio-omroeporganisaties**, werden in de eerste plaats ook nog in 2018 bijkomende erkenningen van lokale radio-omroeporganisaties door de Vlaamse minister van Media uitgereikt en werd vervolgens ook de DAB+ capaciteit uitgebreid.

Wat **de erkenning van radio-omroeporganisaties** betreft werd op 13 februari 2018 een oproep tot kandidaatstelling voor erkenning als lokale radio-omroeporganisaties in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd, met de lijst van 21 beschikbare frequentiepakketten. Na beoordeling van de ingediende dossiers werden dan op 30 maart en 15 juni 2018 hiervoor lokale radio-omroeporganisaties erkend.

De nieuwe erkenningsronde van lokale en netwerkradio-omroeporganisaties die in 2017 werd aangevat, heeft weliswaar aanleiding gegeven tot veel ophef en vele juridische procedures vanwege afgewezen kandidaten aangaande onder meer de totstandkoming van het frequentieplan, de beoordeling van de kandidaatstellingdossiers en de naleving van de erkenningsvoorwaarden, voornamelijk bij de Raad van State, maar ook voor de algemene kamer en zelfs de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de VRM (zie 3. Beslissingen van de algemene kamer en 4. beslissingen van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen).[\[21\]](#)

Het **frequentieplan**,[\[22\]](#) op 21 april 2017 door de Vlaamse Regering goedgekeurd, werd naar aanleiding van een procedure voor de Raad van State bij arrest van 25 oktober 2018 vernietigd.[\[23\]](#) Volgens de Raad van State was de Vlaamse Regering tekortgeschoten aan haar raadplegingsverplichtingen door bij de openbare raadpleging met betrekking tot het ontwerpbesluit ten onrechte niets mee te delen over (26) beschikbare frequenties die niet in het frequentieplan werden opgenomen. Deze frequenties maakten echter onderdeel uit van de onderhandelingen voor een samenwerkingsakkoord met de andere Gemeenschappen en de federale overheid waartoe het Grondwettelijk Hof in 2011 de overheden had verplicht.

Daarom werd een herstelbesluit opgemaakt met de frequenties uit het plan van 2017, toevoeging van 8 bruikbare frequenties voor lokale radio-omroeporganisaties en een motivering voor het weglaten van de onbruikbare frequenties. Van 12 november tot en met 11 december 2018 werd vervolgens hierover een nieuwe publieke raadpleging georganiseerd. Na verwerking van de reacties keurde de Vlaamse Regering op 21 december 2018 het ontwerp van FM-frequentieplan een tweede maal principieel goed, waarna het ontwerp werd overgemaakt aan de Raad van State voor advies.[\[24\]](#)

Op 21 december 2018 heeft de Vlaamse Regering in dit verband ook haar definitieve goedkeuring gehecht aan het **samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de Gemeenschappen over de coördinatie van de radiofrequenties voor radio-omroep in de frequentieband 87,5-108 MHz** en het ontwerpdecreet voor instemming met dit samenwerkingsakkoord ingediend bij het Vlaams Parlement.[\[25\]](#) De Vlaamse Regering hechtte op 21 december 2018 eveneens haar definitieve goedkeuring aan het **samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en Duitstalige Gemeenschap over het gebruik van de FM frequentie Brussegem 95.2 MHz**.[\[26\]](#) Sinds lange tijd maakt de Duitstalige Gemeenschap gebruik van een radiofrequentie 95.2 MHz die gelegen is in Brussegem in de provincie Vlaams-Brabant. Deze frequentie werd bij Koninklijk Besluit aan het 'Belgisches Rundfunk- und Fernsehzentrum der Deutschsprachigen Gemeinschaft' (BRF) toegekend, maar de regeling voor het eigenlijke gebruik in Vlaanderen werd tot op heden nooit geregeld of verankerd in een reglementair kader. Eveneens werd een ontwerpdecreet voor instemming met dit samenwerkingsakkoord ingediend bij het Vlaams

Parlement.

Aangaande de radiosector heeft de Vlaamse Regering op 1 juni 2018 ook extra digitale frequenties, de kanalen 5A en 5D, vrijgegeven om **de capaciteit van DAB+** verder uit te breiden^[27], waarna op 18 juni een oproep tot kandidaatstelling voor een licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk werd gepubliceerd. Na onderzoek van de conformiteit en de ontvankelijkheid van de 3 ingediende aanvraagdossiers^[28], heeft de VRM na uitvoering van een vergelijkende toets op 22 oktober 2018 beslist om de betreffende licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk voor een termijn van vijftien jaar toe te kennen aan Norkring België NV.^[29] (zie verder).

In het kader van digitale radio-uitzendingen heeft de Vlaamse Regering op 7 december 2018 ook haar definitieve goedkeuring gehecht aan het **samenwerkingsakkoord tussen de Franse en Vlaamse Gemeenschap over de aanwending van digitale frequenties voor DAB+ op elkaars grondgebied**.^[30] Het betreft het gebruik van zendsites in Vloesberg en Waver voor uitzendingen in Vlaanderen enerzijds en in Sint-Pieters-Leeuw voor uitzendingen gericht op het grondgebied van de Franse Gemeenschap anderzijds. Opdat onder meer de VRM hiervoor zendvergunningen zou kunnen uitreiken wordt in een afwijking van het territorialiteitsbeginsel voorzien. Er werd een ontwerpdecreet voor instemming met dit samenwerkingsakkoord ingediend bij het Vlaams Parlement.

Aansluitend bij de bevoegdheid voor auditieve en audiovisuele mediadiensten werd ook **de filmkeuring** door de Zesde Staatshervorming een bevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. De filmkeuring is geregeld door de verouderde wet van 1 september 1920, die niet aangepast is aan de hedendaagse context. Om te komen tot een nieuwe, gezamenlijke regeling rond de filmkeuring, werd een samenwerkingsakkoord tussen de drie bevoegde Gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie onderhandeld. Daarin wordt afgesproken om de Nederlandse 'Kijkwijzer'-methode te hanteren voor de classificatie van elke film die voor het eerst wordt vertoond in een Belgische bioscoop. Daarbij wordt een productie geclassificeerd op basis van een vragenlijst, opgebouwd rond het type van de productie en zes media-inhouden (geweld, angst, seks en seksualiteit, discriminatie, drugs en/of alcoholmisbruik en grof taalgebruik), die mogelijk ongeschikt zijn voor minderjarigen. Het classificatiesysteem kan worden uitgebreid naar de lineaire en niet-lineaire omroepen of naar eventuele andere media (artikel 16). De Vlaamse Regering heeft dit samenwerkingsakkoord op 7 september 2018 goedgekeurd en haar principiële goedkeuring gehecht aan het voorontwerp van decreet dat instemt met dit samenwerkingsakkoord.^[31] De SARC heeft hierover op 8 oktober 2018 advies uitgebracht.^[32]

Wat de werking van de VRM betreft liepen ten slotte ook de mandaten van de leden van de algemene kamer van de VRM af op 9 september 2018. De Vlaamse Regering heeft op 7 september 2018 **de huidige leden van de algemene kamer opnieuw aangesteld voor een termijn van vijf jaar**. Het gaat om Carlo Adams, Ronny Lannoo, Peter Sourbron, Peggy Valcke en Katrien Van der Perre. Carlo Adams werd aangesteld als voorzitter en Peter Sourbron als ondervoorzitter van de algemene kamer.

^[11] Decreet van 29 juni 2018 houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, *BS* 26 juli 2018.

^[12] Voorontwerp van 7 december 2018 van besluit van de Vlaamse Regering houdende invoeging van een hoofdstuk over adviesverlening over nieuwe diensten van de VRT in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026b1f7>.

^[13] Nota van de Vlaamse Regering ingediend door Sven Gatz op 12 oktober 2017, Conceptnota over de Vlaamse regionale televisieomroeporganisaties, *Parl.St.* VI. Parl. 2017-18, nr. 1298/1.

^[14] Op 14 februari 2017 werd dit onderzoek besproken en toegelicht in het Vlaams Parlement.

^[15] Besluit van 23 november 2018 van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 25 april 2014 betreffende de regionale

televisieomroeporganisaties ter uitvoering van artikel 166/1 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, *BS* 15 januari 2019.

[16] In het bij wijzigingsdecreet van 29 juni 2018 nieuw ingevoegde artikel 157, § 4, van het Mediadecreet: *“De bepalingen van paragrafen 2 en 3 zijn ook van toepassing op niet-lineaire televisieomroeporganisaties die onder de bevoegdheid vallen van een lidstaat van de Europese Unie en niet-lineaire televisiediensten aanbieden die gericht zijn op de Vlaamse Gemeenschap”* zullen normaalgezien de woorden *“onder de bevoegdheid vallen van”* vervangen worden door de woorden *“gevestigd zijn in”*. Zie Voorontwerp van 21 december 2018 van decreet houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026c37e>.

[17] Voorontwerp van 23 november 2018 van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/0901355780267d32>.

[18] Ontwerp van 23 november 2018 van decreet houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van ... betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/0901355780267d33>.

[19] Advies van 13 november 2018 van de Sectorraad Media bij het besluit aangaande een stimuleringsregeling voor niet-lineaire televisieomroeporganisaties, https://cjsm.be/sarc/SR_media/adviezen/20181113_advies_UVB_stimuleringsregeling_niet-lineair.pdf.

[20] Voorontwerp van 21 december 2018 van decreet houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026c37e>.

[21] Zo werd de erkenning van 15 september 2017 van NV CFM, gekend onder roepnaam Hit!, als netwerkradio-omroeporganisatie, eind februari 2018 geschorst door de Raad van State, waarna op 9 maart 2018 de minister van Media besliste om de erkenning voor het frequentiepakket 3 toe te kennen aan Topradio. Zie Mededeling van 9 maart 2018 van de Vlaamse minister van Media aan de Vlaamse Regering betreffende de erkenning van netwerkradio-omroeporganisatie voor frequentiepakket 3,

https://cjsm.be/media/sites/cjsm.media/files/public/180328_vr_2018_0903_med.0094-1_erkenning_netwerkradio_-_omroeporganisatie_voor_frequentiepakket_3_-_mededeling.pdf

Op 7 september 2018 werden ook naar aanleiding van procedures bij de Raad van State 8 onontvankelijkheidsbeslissingen ingetrokken en de betreffende frequentiepakketten terug ‘in competitie’ geplaatst. Voor 7 van de 8 erkenningen was het resultaat hetzelfde; voor 1 van de 8 dossiers is de initieel onontvankelijk bevonden kandidaat als nieuwe beste uit de vergelijkende test gekomen. Mededeling van 7 september 2018 van de Vlaamse minister van Media aan de Vlaamse Regering betreffende de erkenning van lokale radio-omroeporganisaties,

https://cjsm.be/media/sites/cjsm.media/files/public/vr_2018_0709_med.0345-1_lokale_radios_-_mededeling.pdf.

[22] Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 houdende bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, regionale, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties, *BS* 9 mei 2017.

[23] Zie RvS 25 oktober 2018, nr. 242.804.

[24] Voorontwerp van 21 december 2018 van besluit van de Vlaamse Regering houdende bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, regionale, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties,

<https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026c959>.

[25] Samenwerkingsakkoord van 31 augustus 2018 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de coördinatie van de radiofrequenties voor radio-omroep in de frequentieband 87,5-108 MHz overeenkomstig artikel 17 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie,

<https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026ccc2>.

[26] Samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de FM frequentie Brussegem 95.2 MHz,

<https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026ccb0>.

[27] Besluit van 1 juni 2018 van de Vlaamse Regering houdende de vastlegging van de pakketten van digitale frequenties die zullen worden vrijgegeven tijdens een tweede vergelijkende toets voor het verkrijgen van een vergunning voor het aanbieden van een etheromroepnetwerk en de bijhorende zendvergunningen, bestemd voor het aanbod van vrij te ontvangen radio-omroepprogramma's, BS 6 juni 2018.

[28] Zie VRM-beslissingen nr. 2018/036, nr. 2018/037 en nr. 2018/038 van 28 augustus 2018.

[29] Zie VRM-beslissing nr. 2018/044 van 22 oktober 2018.

[30] Samenwerkingsakkoord tussen de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de aanwending van digitale frequenties voor DAB+ op elkaars grondgebied, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/090135578026b28b>.

[31] Samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad betreffende de classificatie van films vertoond in Belgische bioscoopzalen, <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/09013557802541bc>.

[32] Advies van 8 oktober 2018 van de Algemene Raad i.s.m. Sectorraad Kunsten en Erfgoed, Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk en Sectorraad Media bij het samenwerkingsakkoord betreffende de classificatie van films vertoond in Belgische bioscoopzalen, en het instemmingsdecreet, https://cjsm.be/sarc/AR/adviezen/20181008_Advies_SWA_filmkeuring.pdf.

2.3. Het financieel kader

Het financieel kader (begroting) van de VRM zag er in 2018 als volgt uit:

Aan ontvangstenzijde:

ESR-code	Naam	Bedrag (keur)
08.21	Overgedragen overschot vorige boekjaren	5.214
46.10	Dotatie HB0-1HHI2AY-IS	1.401
16.11	Aan bedrijven, kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen	1.150
16.12	Aan privaatrechtelijke instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. gezinnen en aan gezinnen	2
16.20	Verkopen van niet-duurzame goederen en diensten binnen de sector overheid	3
38.10	Inkomensoverdrachten van bedrijven	90
38.40	Inkomensoverdrachten van vzw's t.b.v. de gezinnen	13
-	Totaal ontvangsten	7.873

De inkomsten uit de administratieve geldboetes die door de VRM worden opgelegd, komen terecht in de algemene middelenbegroting van de Vlaamse overheid. Het bedrag van de opgelegde boetes heeft bijgevolg geen rechtstreekse invloed op de werkingsmiddelen van de VRM.

Aan uitgavenzijde:

ESR-code	Naam	Bedrag (kEUR)
11.00	Lonen	1.868
12.11	Vooruitbetaalde kosten	20
12.11	Algemene werkingskosten	378
03.22	Over te dragen overschot van het boekjaar	5.207
41.10	Terugbetaling werkingsdotatie HB0-9HHIAAY-OI	110
12.11	Algemene werkingskosten	213
12.50	Indirecte belastingen betaald aan subsectoren van de overheidssector	5
34.50	Overige uitkeringen aan gezinnen als producenten	2
74.22	Verwervingen van overige investeringsgoederen, waaronder onlichamelijke zaken	70
-	Totaal uitgaven	7.873

2.4. De VRM als aanspreekpunt en kenniscentrum

2.4.1. Vragen/meldingen bij de VRM

De VRM ontvangt jaarlijks tal van vragen en meldingen via verschillende kanalen (onder andere het contactformulier op de website, e-mail, telefoon en sociale media).

Al deze vragen en meldingen worden bijgehouden in een contactregistratiedocument. In 2018 ontving de VRM 234 vragen en meldingen. Het gaat hierbij zowel om vragen en meldingen m.b.t. uitzendingen op radio en televisie, het Mediadecreet, andere regelgeving, de organisatie, Uit onderstaande tabel blijkt de grote diversiteit van personen en organisaties die bij de VRM aankloppen.

Groep	aantal vragen / meldingen	% vragen / meldingen
Omroepen, dienstenverdelers, productiehuisen, broadcastleveranciers	83	35%
Burger	59	25%
Overheid	34	15%
Regulator	19	8%
Onderwijs	12	5%
Andere	12	5%
Advocaat	8	3%
Pers	7	3%
Totaal	234	100%

Op alle vragen en meldingen wordt door de administratie van de VRM een antwoord geformuleerd. Vaak voorkomende vragen worden toegevoegd bij de veelgestelde vragen op de website van de VRM.

2.4.2. Communicatiebeleid van de VRM

De VRM profileert zich reeds enkele jaren als kenniscentrum binnen de Vlaamse audiovisuele sector. In het communicatiebeleid van de VRM wordt hieraan ruime aandacht besteed. In 2018 werden volgende acties uitgevoerd:

Op 5 november 2018 organiseerde de VRM zijn jaarlijks **symposium**. Het symposium kreeg als titel 'Naar DAB+ in Vlaanderen'. Op het symposium werd stilgestaan bij de toekomst van het medium radio en meer specifiek DAB+.

Aan het paneldebat namen de heer Dominique Lievyns (Norkring België), mevrouw Jacqueline Bierhorst (Consultant Jacky B), mevrouw Ann Caers (Medialaan), de heer Joost Kaesemans (Febiac) en prof. dr. Tom Evens (UGent - MICT) deel. Het symposium werd afgesloten met het slotwoord door Vlaams minister van Media Sven Gatz.

Voor de achtste maal organiseerde de VRM zijn **Thesisprijs**. Met de organisatie van de Thesisprijs wil de VRM onderzoek stimuleren naar onderwerpen die aansluiten bij zijn werkzaamheden. Eindlaureate is Nadia Feci (KU Leuven) met haar masterproef 'The rise of the vloggers: integrated advertising and the current regulatory framework. The case of Youtube'. Jitte Vandoorne (Vrije Universiteit Brussel - Het gebruik van sociale media bij Vlaamse radiomerken) en Charlotte De Backer (Vrije Universiteit Brussel - Overdaad schaadt? De houding van generatie Z ten aanzien van nieuwsbeelden en -gebeurtenissen van menselijk leed) eindigen respectievelijk als tweede en derde. Aan de Thesisprijs werd in 2018 ook een Facebookpagina gelinkt.

Sinds april 2012 is de administratie van de VRM ook actief op **Twitter** (<http://www.twitter.com/vrmmedia>). Met deze account wenst de administratie van de VRM het nieuws van de organisatie (beslissingen, symposium, Thesisprijs, rapport Mediaconcentratie in Vlaanderen, ...) in de kijker te zetten. Anderzijds verspreidt de VRM via dit kanaal ook interessant nieuws uit de Vlaamse, Belgische, Europese en mondiale mediasector. Eind 2018 telde de VRM-account 2.164 volgers.

Eind 2018 startte de VRM met een eigen verzendlijst aan op **Whatsapp**.

3. Beslissingen van de algemene kamer

3.1. Algemene bespreking van de beslissingen

In 2018 handelen de beslissingen niet in hoofdzaak over commerciële communicatie. Er is een opmerkelijke stijging van beslissingen omtrent klachten in verband met radiozaken. Waarschijnlijk kan dit verklaard worden door het feit dat op 1 januari 2018 de erkenningen van de particuliere lokale en netwerkradio-omroeporganisaties, verleend na een volledig nieuwe erkenningsronde in 2017, van kracht werden. De kandidaten die geen erkenning bemachtigd hebben, houden nauwgezet in het oog of hun concurrent de regelgeving ter zake wel naleeft.

3.1.1. Vierentwintig zaken handelen in 2018 niet over commerciële communicatie.

Er zijn achttien beslissingen genomen in radio-gerelateerde zaken.

Zeven beslissingen werden genomen na een klacht. Vijf klachten betreffen de erkenning van de aangeklaagde radio-omroeporganisaties (beslissing 2018/012 – 2018/028 – 2018/029 – 2018/033 – 2018/046).

Eén klacht is niet ontvankelijk (beslissing 2018/033). De klacht betreft het ten onrechte verliezen van de erkenning en het niet beantwoorden door de aangeklaagde radio aan het ingediende kandidatuur dossier. De klager heeft een aanvraag ingediend voor hetzelfde frequentiepakket dat aan de aangeklaagde radio werd toegewezen. Omwille van financiële redenen heeft de klager geen beroep ingesteld tegen die erkenning bij de Raad van State.

Klachten die bij de algemene kamer van de VRM worden ingediend zijn slechts ontvankelijk indien ze voldoen aan de voorwaarden voorgeschreven in artikel 220, § 1, van het Mediadecreet en nader uitgewerkt in artikel 12, eerste lid, van het Procedurebesluit.

Bij het indienen van een klacht dient de klager ook blij te geven van een belang of een benadeling opdat de algemene kamer uitspraak zou kunnen doen want deze klacht heeft geen betrekking op commerciële communicatie of boodschappen van algemeen nu.

In zijn klacht voert de klager geen concrete elementen omtrent zijn belang aan. Op de hoorzitting verklaart hij de klacht neer te leggen omdat hij van oordeel is dat een erkende radio-omroeporganisatie de regelgeving dient na te leven. De klager wenst bijgevolg in wezen op te treden vanuit een maatschappelijk belang. Door de expliciete eis van een belang moet de klager nochtans aantonen over een persoonlijk belang te beschikken dat specifiek is dan het algemene belang.

De klager kan er zich niet op beroepen dat de aangeklaagde radio “ten onrechte” zou zijn erkend, vermits de erkenningsbeslissing niet werd aangevochten voor de Raad van State en bijgevolg definitief is geworden. De VRM besluit aldus dat de klager geen blijk geeft van het vereiste belang. De klacht is dan ook niet-ontvankelijk.

Eén klacht, volgens dewelke de aangeklaagde radio-omroeporganisatie niet aan de algemene decretale erkenningsvoorwaarden zou beantwoorden, noch op het ogenblik van de aanvraag tot erkenning, noch op het ogenblik van de klacht, heeft de VRM verworpen (beslissing 2018/012).

In de mate dat de klager aanvoert dat de aangeklaagde radio niet beantwoordde aan de algemene decretale erkenningsvoorwaarden en dus niet erkend had mogen worden door de bevoegde minister, betwist de klager in wezen de wettigheid van het ministerieel besluit van 1 december 2017 houdende de erkenning van de aangeklaagde radio als lokale radio-omroeporganisatie. De VRM stelt echter vast dat de klager geen beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State heeft ingesteld tegen het genoemde ministerieel besluit. Dat ministerieel besluit is definitief geworden. Als orgaan van actief bestuur komt het de algemene kamer van de VRM niet toe te oordelen over de wettigheid van een erkenning als lokale radio-omroeporganisatie door de minister.

In de mate dat de klacht betrekking heeft op het niet beantwoorden aan de algemene decretale erkenningsvoorwaarden om erkend te blijven, blijkt uit de door de aangeklaagde radio ingediende stukken dat aan het Mediadecreet is voldaan. De ingediende klacht wordt bijgevolg verworpen.

Twee klachten zijn niet gegrond (beslissing 2018/029 – 2018/046). In de laatste beslissing stelt de VRM dat wijzigingen die door een netwerkradio-omroeporganisatie aan het kandidatuurdossier worden aangemeld en doorgevoerd, nooit zodanig mogen zijn dat wordt afgeweken van het profiel waarvoor de netwerkradio-omroeporganisatie erkend is. In de te beoordelen zaak besluit de VRM dat de aangemelde wijzigingen niet tot een profielwijziging hebben geleid.

Slechts één klacht blijkt deels gegrond te zijn (beslissing 2018/028). In die zaak krijgt de aangeklaagde radio-omroeporganisatie een waarschuwing met de verplichting om zich tegen een bepaalde datum aan het Mediadecreet te conformeren.

Een zesde klacht werd verworpen wegens onbevoegdheid van de VRM om niet-naleving van de beheersovereenkomst door de VRT te sanctioneren (beslissing 2018/019). De VRM ontving een klacht van VZW Familyradio Vlaanderen tegen de NV Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT).

De klager vraagt om de VRT onmiddellijk te veroordelen tot het stopzetten van de distributie van de submerken MNM Hits en Klara Continuo via het DAB+ platform wegens overtreding van de beheersovereenkomst. Deze submerken zouden volgens de klager niet beantwoorden aan de strategische doelstellingen van de VRT, zoals beschreven in de beheersovereenkomst. Door deze overtreding is er volgens de klager sprake van een vorm van oneerlijke concurrentie omdat de klager zijn omroepprogramma ook via het DAB+ platform uitzendt.

Op grond van artikel 218, § 2, 9°, van het Mediadecreet oefent de VRM toezicht uit op de naleving door de VRT van de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid. Indien de VRM daarbij van oordeel is dat de beheersovereenkomst niet wordt nageleefd door de VRT, behoort het tot de bevoegdheid van de VRM om dit aan de Vlaamse Regering te rapporteren. De VRM heeft daarbij echter geen bevoegdheid om de VRT hiervoor een sanctie op te leggen.

In deze procedure vraagt de klager om de VRT te veroordelen tot het stopzetten van de distributie van de submerken MNM Hits en Klara Continuo via het DAB+ platform wegens overtreding van de beheersovereenkomst. In wezen verzoekt de klager de VRM een sanctie aan de VRT op te leggen wegens een eventuele schending van de beheersovereenkomst. Aangezien de VRM hierrond geen bevoegdheid heeft, komt het de VRM niet toe over deze klacht een uitspraak te doen. De klacht wordt bijgevolg verworpen.

Naar aanleiding van de zevende klacht sanctioneerde de VRM een lokale radio-omroeporganisatie met een administratieve geldboete van €1000 wegens het niet conform de zendvergunning uitzenden (beslissing 2018/049).

Van de overige elf beslissingen zijn er twee genomen na het ambtshalve opstarten van een procedure.

In een eerste beslissing trekt de VRM op vraag van een lokale radio-omroeporganisatie zelf diens erkenning in. De omroeporganisatie had tijdens de erkenningsronde een verkeerd frequentiepakket aangevraagd (beslissing 2018/010).

Een tweede beslissing betreft de opvolging van beslissing 2018/028, waarin een radio-omroeporganisatie gewaarschuwd werd en verplicht werd zich tegen een bepaalde datum aan het Mediadecreet te conformeren (zie hoger). Uit de opvolging van die beslissing bleek namelijk dat de radio-omroeporganisatie zich nog niet op alle vlakken aan het Mediadecreet geconformeerd had. De radio-omroeporganisatie krijgt daarom een administratieve geldboete van €1250 opgelegd samen met de verplichting zich uiterlijk tegen 31 januari 2019 aan het Mediadecreet te conformeren (beslissing 2018/045).

Vijf beslissingen zijn genomen naar aanleiding van de aanvraag van een zendvergunning (beslissing 2018/006 – 2018/011 – 2018/027 – 2018/031 – 2018/040).

De resterende vier beslissingen zijn genomen in het kader van de procedure voor de toekenning van

een licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk. Drie beslissingen betreffen de conformiteit en de ontvankelijkheid van de aanvraag voor dergelijke licentie (beslissing 2018/036 – 2018/037 – 2018/038). Eén beslissing is de eigenlijke toekenning van de licentie (beslissing 2018/044).

Na een vergelijkende toets wordt de nieuwe licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk (DAB+) toegewezen aan Norkring België NV.

De Vlaamse Regering publiceerde in het Belgisch Staatsblad van 18 juni 2018 een oproep tot het indienen van kandidaturen voor een tweede licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk (DAB+).

De VRM ontving hierop 3 kandidaturen (TVV Digitaal CVBA, Norkring België NV en Broadcast Technology & Development BV).

De regelgeving bepaalt dat in dergelijk geval de aanvraagdossiers verder worden onderzocht aan de hand van een vergelijkende toets op basis van de criteria zoals door de Vlaamse Regering bij besluit vastgelegd.

Uit het onderzoek blijkt Norkring België NV de best gerangschikte kandidaat die ook tegemoet komt aan de decretale voorwaarden om een licentie te verkrijgen voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk.

Bijgevolg heeft de VRM Norkring België NV meegedeeld dat haar aanvraag het best voldoet aan de criteria van de vergelijkende toets en dat aan haar dus een licentie voor het pakket van de frequentieblokken of -kanalen zal worden toegekend. Norkring België NV heeft hierop uitdrukkelijk aan de VRM meegedeeld de licentie en de daaraan verbonden voorschriften te aanvaarden. Daarop kent de VRM de licentie toe en wijst de overige aanvragen af.

De licentie wordt uitgereikt voor een termijn van 15 jaar.

Door dit omroepnetwerk verdubbelt de capaciteit voor bijkomende particuliere digitale radio-omroepen die kunnen uitzenden voor de Vlaamse Gemeenschap.

In het kader van de stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector verplicht artikel 184/1 van het Mediadecreet dienstenverdelers deel te nemen aan de productie voor audiovisuele diensten. De coproductieprojecten worden voor beoordeling van de ontvankelijkheid en de erkenning aan de VRM voorgelegd. In 2018 heeft de VRM vier ingediende producties als coproductieproject erkend (beslissing 2018/015 – 2018/016 – 2018/017 – 2018/018). Een vijfde beslissing betreft de vervanging en benoeming van een lid van de beoordelingscommissie (2018/039).

Eén beslissing werd genomen na een klacht omtrent het niet ter beschikking stellen van het HD-aanbod door de VRT aan de antennekijkers via het DVB-T2-platform. Volgens de klager is daardoor de beeldkwaliteit ondermaats voor de weergave op de huidige HD-schermen en mist hij essentiële beeldinformatie om de programma's goed te kunnen volgen, vooral bij close-ups, die steeds vaker gebruikt worden. Het meest recent stelde de klager dit vast tijdens de uitzending van de Pano-reportage 'Boerenbedrog' op 11 april 2018.

De klager vraagt om deze weigering en moedwillige benadeling van antennekijkers door de VRT te toetsen aan de geldende regelgeving, meer in het bijzonder aan het Mediadecreet en VRT-beheersovereenkomst. In die beheersovereenkomst leest de klager immers dat het toch de ambitie van de VRT is om het publieke VRT-aanbod via minstens één open platform, dus zonder abonnementskosten, ter beschikking te stellen aan elke Vlaming.

Op grond van artikel 218, § 2, 9°, van het Mediadecreet oefent de VRM toezicht uit op de naleving door de VRT van de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid. Indien de VRM daarbij van oordeel is dat de beheersovereenkomst niet wordt nageleefd door de VRT, behoort het tot haar bevoegdheid om dit aan de Vlaamse Regering te rapporteren. De VRM heeft daarbij echter geen bevoegdheid om de VRT hiervoor een sanctie op te leggen.

De VRM stelt vast dat noch het Mediadecreet noch de beheersovereenkomst enige bepaling bevatten die zou voorschrijven in welke kwaliteit de VRT haar digitaal televisieaanbod zou moeten aanbieden, laat staan de VRT zou verplichten om het digitaal televisieaanbod in HD aan te bieden. De klacht wordt bijgevolg ongegrond verklaard (beslissing 2018/025).

3.1.2. in 2018 hebben tweeëntwintig beslissingen van de VRM betrekking op commerciële communicatie. De sancties waarmee de inbreuken daarbij gesanctioneerd worden, variëren van een waarschuwing tot administratieve geldboetes.

In 2018 zijn twee beslissingen genomen na een ingediende klacht (beslissing 2018/032 - 2018048).

De VRM ontving een eerste klacht met betrekking tot de rubriek 'De Stamboom', uitgezonden tijdens week 23 (van maandag tot vrijdag) in het programma 'Iedereen Beroemd' (één). Volgens de klager zou deze rubriek uitgezonden zijn als een lange reclametrailer voor een bedrijf in ballonvaarten en zou er sprake zijn van ongepaste productplaatsing. De klager is van mening dat door de uitzending de imagoschade voor de ballonvaartsector en zijn professioneel bedrijf groot is.

Uit de beelden en het onderzoek blijkt dat in de desbetreffende rubriek gedurende telkens een viertal minuten een beeld wordt geschetst van een familie wiens dagelijks leven volledig gewijd is aan hun passie van het ballonvaren.

Het feit dat in de betrokken rubriek de bedrijfsnaam herhaaldelijk wordt vermeld en het logo meermaals wordt getoond op onder mee petjes en kledij, volstaat niet om te concluderen dat het om commerciële communicatie gaat. Uit de definitie van commerciële communicatie volgt dat er sprake moet zijn van promotie van een goed, een dienst of een handelsmerk. Uit onderzoek van de uitgezonden beelden kan niet worden afgeleid dat deze een promotioneel karakter zouden hebben.

Er is immers geen sprake van eenzijdig positieve aandacht gericht op het promoten van het maken van een ballonvaart met dit bedrijf. De rubriek schetst een familieportret en toont de betrokken familie in haar eigenheid en haar passie voor het ballonvaren, waarbij de insteek niet commercieel getint is.

Vermits er geen aanwijzingen zijn dat in de bedoelde rubriek sprake is van het promoten van de diensten van het betrokken familiebedrijf, is niet voldaan aan de definitie van commerciële communicatie, zoals vastgelegd in artikel 2, 5°, van het Mediadecreet. Bijgevolg kan er geen sprake zijn van aanwezigheid van reclame of productplaatsing in de betrokken rubriek. Er wordt dan ook geen inbreuk op het Mediadecreet vastgesteld.

Voor zover de klager in zijn klacht al enige imagoschade, veroorzaakt door de betrokken uitzending, zou hebben aangetoond, komt het niet aan de VRM toe om daar enige uitspraak over te doen. De VRM besluit de klacht ongegrond te verklaren.

In een tweede klacht sanctioneert de VRM een radio-omroeporganisatie met een administratieve geldboete van €3000 wegens het uitzenden van niet herkenbare radioreclame (beslissing 2018/048).

Volgens de klagers zou de betrokken radio-omroeporganisatie pakketten aan artiesten aanbieden, waarbij die laatsten onder andere redactionele aandacht en antenneruimte voor hun audioproducties zou kunnen kopen. Eén van die pakketten zou, behalve die redactionele aandacht, ook 'De Trotsplaat' bevatten. Dat houdt in dat de 'single' van de artiest een week lang om de drie uur wordt gedraaid. De klagers zijn van oordeel dat er op die manier geen scheiding is tussen content en reclame, hetgeen voor de luisteraar niet duidelijk is.

De klagers voegen hieraan toe dat de onduidelijkheid nog wordt versterkt door het feit dat de 'Trotsplaat' niet altijd tegen betaling wordt uitgezonden. Er is immers elke week een 'Trotsplaat', ook indien het betrokken pakket niet werd verkocht. In dergelijk geval zou de radio-omroeporganisatie zelf bepalen welk nummer 'Trotsplaat' wordt. Terwijl de 'Trotsplaat' volgens de klagers de enkele keer wel en de andere keer geen commerciële communicatie is, wordt de plaat volgens hen steeds op dezelfde manier aangekondigd en op de zender geprofileerd.

De VRM stelt vast dat de betrokken radio-omroeporganisatie niet ontkent dat er sprake is van radioreclame in de weken dat het betrokken pakket wordt aangekocht en een artiest betaalt om zijn nummer als 'Trotsplaat' te selecteren en uit te zenden.

Het feit dat een 'Trotsplaat' telkens op dezelfde wijze wordt aan- en afgekondigd impliceert voor de VRM dat het voor de luisteraar niet duidelijk is of werd betaald om het nummer te laten afspelen, en er dus sprake is van radioreclame, dan wel of het een redactionele keuze betreft. Bijgevolg begaat de aangeklaagde radio-omroeporganisatie een inbreuk op het Mediadecreet.

De overige twintig beslissingen zijn het resultaat van ambtshalve procedures op tegenspraak.

Net zoals in 2016 en 2017 heeft de VRM in 2018 geen beslissingen hoeven te nemen over alleenstaande reclameboodschappen. De VRM heeft evenmin sanctionerend moeten optreden tegen de overschrijding van het toegelaten percentage zendtijd besteed aan televisiereclame- en telewinkelspots.

De VRM heeft één keer geoordeeld dat er sprake was van beïnvloeding van de redactionele onafhankelijkheid door een sponsor (beslissing 2018/002).

De VRM controleerde de uitzendingen van de particuliere regionale televisieomroeporganisaties van 14 oktober 2017 van 15u-18u. Aan het einde van het programma 'Relax' bij ATV volgt het programmaonderdeel 'Relax Tips'.

Uit de beelden en vaststellingen komt duidelijk naar voren dat dit programmaonderdeel gericht is om 'SKM' op een positieve manier onder de aandacht te brengen. De invloed van deze sponsor blijkt meer bepaald uit zowel de inhoud van het item (de verkoper stelt twee volledige outfits uit het gamma van 'SKM' voor, waarover de klant zeer opgetogen is) als uit de veelvuldige auditieve en visuele vermeldingen van 'SKM' in het begin, tijdens, alsook op het einde van 'Relax Tips'.

De VRM is daarom van oordeel dat de inhoud van 'Relax Tips', dat volledig in het teken staat van de sponsor, dusdanig door de sponsor werd beïnvloed dat daardoor de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van de omroeporganisatie werden aangetast. Hierdoor heeft ATV een inbreuk begaan op het Mediadecreet.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met het gegeven dat dergelijke inbreuk voor het eerst wordt vastgesteld bij ATV. Een waarschuwing is daarom in dit geval een gepaste sanctie.

Het ontbreken van het logo voor productplaatsing werd in 2018 één keer met een administratieve geldboete van €500 door de VRM gesanctioneerd (beslissing 2018/022).

Eenzelfde omroeporganisatie werd twee keer bestraft voor het niet uitzenden van een sponsoridentificatie (beslissing 2018/020 - 2018/026). Een eerste keer werd de omroeporganisatie gewaarschuwd, de tweede keer kreeg die een administratieve geldboete van €1250 opgelegd.

In twee beslissingen heeft de VRM het ontbreken van een gestileerde afbeelding van een tandenborstel bij het uitzenden van commerciële communicatie over suikerhoudend snoepgoed, vastgesteld en werden de omroeporganisaties telkens met een administratieve geldboete van €2500 bestraft aangezien het voor geen van beide de eerste inbreuk betrof (beslissing 2018/013 - 2018/014).

In volgorde van grootte kunnen de overige beslissingen in volgende drie groepen worden onderverdeeld : regels in verband met productplaatsing (beslissing 2018/021 - 2018/024 - 2018/026 - 2018/034 - 2018/041 - 2018/042 - 2018/047), sponsorvermeldingen die aanzetten tot consumptie (beslissing 2018/001 - 2018/007 - 2018/008 - 2018/009 - 2018/035 - 2018/041 - 2018/043), herkenbaarheid van reclame (beslissing 2018/001 - 2018/003 - 2018/004 - 2018/042).

3.1.3. Productplaatsing

Bij productplaatsing blijven overmatige aandacht (beslissing 2018/021 - 2018/034 - 2018/041 - 2018/047) en het rechtstreeks aansporen tot aankoop of huur van goederen en diensten, in het bijzonder door die producten of diensten specifiek aan te prijzen het inhoudelijk aandachtspunt (beslissing 2018/024 - 2018/026 - 2018/034 - 2018/041 - 2018/042 - 2018/047).

Zo controleerde de VRM in beslissing 2018/021 de uitzending van 'Dagelijkse Kost' van 2 februari 2018. Het programma bevat productplaatsing voor o.a. 'Pur Natur', een merk voor producten zoals yoghurt, melk, boter, room en ijs.

De VRM stelt vast dat de opstelling van het betrokken product en de duurtijd waarin het in beeld komt van dien aard zijn dat de VRT de limieten overschrijdt van de aandacht die in geval van productplaatsing aan het product in kwestie mag worden besteed. De VRM besluit dat er dus een prominente aanwezigheid is van het product van 'Pur Natur' op het werkblad, waarbij het logo gedurende twee minuten van het veertien minuten durende programma heel duidelijk zichtbaar en centraal in beeld wordt gebracht. Hierdoor is er sprake van overmatige aandacht.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met het feit dat het programma in prime time werd uitgezonden en een groot aantal kijkers heeft bereikt. De VRM houdt er ook rekening mee dat de VRT reeds eerder voor een gelijkaardige inbreuk in hetzelfde programma werd gesanctioneerd. De VRM besluit bijgevolg een administratie geldboete van 12.500 euro op te leggen.

In de beslissing 2018/024 stelt de VRM dan weer vast dat een uitzending van het programma 'Familie' productplaatsing bevat voor een online veilingplatform voor o.a. vakanties en uitstapjes. Tijdens de onderzochte aflevering komt het betrokken online veilingplatform in twee fragmenten, van telkens ongeveer 30 seconden, aan bod. Het wordt zo vier maal auditief vermeld. In de dialogen tussen de personages wordt verweven hoe de veilingssite werkt en hoe een (laag) bod kan uitgebracht worden om een overnachting in een luxehotelkamer te bemachtigen. Het auditief vermelden van de merkbenaming, de positieve uitlatingen en verwijzingen, de aanprijzingen en de toelichting bij de werking van de dienst promoten volgens de VRM de diensten van het online veilingplatform.

De VRM besluit dat de onderzochte fragmenten onmiskenbaar promotioneel van aard zijn en een rechtstreekse aansporing vormen naar de kijker om de website te bezoeken, in het bijzonder door het online veilingplatform specifiek aan te prijzen.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met het feit dat VTM reeds eerder voor een vergelijkbare inbreuk een administratieve geldboete heeft gekregen. De VRM besluit dan ook een boete van 10.000 euro op te leggen.

3.1.4. Sponsorvermeldingen

In 2018 handelen nog steeds een aanzienlijk deel van de beslissingen die commerciële communicatie betreffen over sponsorvermeldingen die niet beantwoorden aan de definitie van sponsoring omdat in de vermelding werd aangezet tot consumptie (zie hoger punt 3.1.2.).

Slechts één keer heeft de VRM geoordeeld dat de sponsorvermelding geen inbreuk op het Mediadecreet vormt (beslissing 2018/001).

3.1.5. Herkenbaarheid van commerciële communicatie

Dit blijft ook dit jaar een aandachtspunt voor de VRM, of het nu gaat om reclame (beslissing 2018/001 - 2018/003 - 2018/004 - 2018/042 - 2018/048) of sponsoridentificatie (beslissing 2018/020 - 2018/026) of productplaatsing (beslissing 2018/022).

Het gegeven dat er bij de kijkers/luisteraars verwarring kan ontstaan tussen reclame of redactionele inhoud, is daarbij de voornaamste bezorgdheid.

Zo treedt de VRM bij de start van 2018 voor het eerst sanctionerend op tegen een combinatie van beelden waardoor aan precies die doelstelling van het Mediadecreet afbreuk wordt gedaan (beslissing 2018/001).

Tijdens de uitzending van het programma 'De Slimste Mens ter Wereld' wordt van maandag 16 oktober 2018 tot woensdag 18 oktober 2018 telkens dezelfde combinatie van beelden uitgezonden:

- Aan het einde van het eerste programma-onderdeel volgt een sponsorvermelding voor de 'Lego Ninjago'-bioscoopfilm, die begint met een geanimeerde 'wipe', ongeveer tien seconden duurt en een sponsorlogo draagt.
- Daarna volgt een reclame(begin)bumper met vermelding van het VIER-logo en gedurende twee seconden de vermelding van het woord 'RECLAME'.
- Na die twee seconden verdwijnt het woord 'RECLAME' en volgt, nog steeds op het beeld met het VIER-logo en dus verweven met de reclame(begin)bumper, gedurende ongeveer vijf seconden een 'wipe' met een dynamisch geanimeerd figuurtje uit de 'Lego Ninjago'-bioscoopfilm.
- Vervolgens volgt gedurende vijftien seconden de eerste reclameboodschap van het reclameblok voor de 'Lego Ninjago'-bioscoopfilm, met de vermelding 'vanaf 18 oktober in de bioscoop'.

De VRM meent dat door deze doelbewuste combinatie, met het oog op promotie van de film die later in dezelfde week in de filmzaken verschijnt, afbreuk wordt gedaan aan de doelstelling van artikel 79, § 1, van het Mediadecreet, met name vermijden dat er bij de kijkers verwarring ontstaat tussen reclame en andere programmaonderdelen.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met het gegeven dat voor de eerste keer een inbreuk van deze specifieke aard, namelijk de vaststelling dat de combinatie van een aantal beelden een inbreuk vormt, wordt gesanctioneerd. Daarom wordt de omroeporganisatie gewaarschuwd voor deze inbreuk.

Voor het eerst sprak de VRM zich ook uit tegen niet herkenbare radioreclame (beslissing 2018/048, zie punt 3.1.2.).

3.2. Overzicht van de beslissingen

Opgelegde sancties televisie:

Naam	Aantal waarschuwingen	Geldboete (euro)
ATV	1	-
AVS	-	2.000
Dobbit TV	-	1.500
Eclips TV	-	1.000
ÉÉN	-	20.000
Evenaar	1	-
Kanaal Z	1	3.250
Njam!	1	-
PlattelandsTV	1	500
Ring TV	-	750

VIER	1	2.500
VTM	-	22.500
Totaal	6	54.000

Opgelegde sancties radio:

Naam	Waarschuwing	Geldboete (euro)	Andere
Kustradio	-	1.000	-
Stadsradio Vlaanderen	1	1.250	verplichting conformeren
VBRO	-	3.000	-
VZW Radio Liefkenshoek	-	-	intrekking erkenning
Totaal	1	5.250	-

4. Beslissingen van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

4.1. Beslissing 2018-005: Aanzetten tot haat - klacht tegen Topradio ongegrond

De VRM ontving een klacht van de secretaris-generaal van het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid tegen de uitzendingen van het programma 'Rebel Radio' van 15 en 22 november 2017 (14u-17u) op Topradio.

De klager voert aan dat er tijdens deze uitzendingen sprake was van *"intimidatie van personeelsleden en een ex-personeelslid van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, betrokken bij de erkenningsronde voor de netwerkradio-omroeporganisaties door het (in)direct aansporen van haat"*.

Uit de omschrijving op het klachtenformulier (m.n. *"aansporen van haat", "haatdragende connotatie", "haatdragend karakter" en "spoort aan tot haatdragende en [...] gewelddadige actie"*) en de toelichting die door de klager werd gegeven tijdens de hoorzitting, blijkt duidelijk dat de klacht steunt op een vermeende schending van artikel 38 van het Mediadecreet, waarin een verbod op aansporen tot haat en geweld wordt opgelegd voor omroepactiviteiten.

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen is van oordeel dat er tijdens de gewraakte uitzendingen geen actief aanzetten of aansporen tot haat of geweldplegingen kan worden vastgesteld. De klacht is bijgevolg ongegrond.

4.2. Beslissing 2018-023: Klacht tegen ÉÉN onontvankelijk ('Iedereen Beroemd')

De VRM ontving een klacht tegen het programma 'Iedereen Beroemd' zoals uitgezonden op 9 maart 2018 op ÉÉN.

Tijdens de betreffende uitzending heeft de rubriek 'Oudercontact' als onderwerp *"Wat zijn seksspeeltjes?"* (duurtijd van ongeveer drie minuten). Hierbij komen afwisselend een zevental ouders met één of twee van hun jonge kinderen in beeld. Zij krijgen allen dezelfde drie seksspeeltjes voorgelegd, waarna de kinderen raden naar de functie of verheldering vragen aan de ouder.

De klager vindt het *"moreel onverantwoord"* en *"mensonterend"* dat in het programma tijdens de rubriek 'Oudercontact' seksspeeltjes worden voorgelegd aan minderjarigen.

Opdat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uitspraak zou kunnen doen naar aanleiding van een klacht, dient de klager blijk te geven van een benadeling of belang. Deze expliciete eis van een benadeling of een belang toont aan dat de decreetgever de loutere hoedanigheid van kijker of luisteraar niet voldoende acht. Een klacht waarbij wordt opgetreden in naam van de bevolking of de maatschappij (een zgn. *'actio popularis'*) is niet toegelaten voor deze kamer.

De klager geeft geen blijk van het rechtens vereiste belang of van enige benadeling. De klacht is bijgevolg niet ontvankelijk. De kamer kan de klacht dan ook niet ten gronde onderzoeken.

4.3. Beslissing 2018-030: Klacht tegen SBS Belgium (VIER, Comedy Kings - Alex Agnew 'Unfinished Business') ongegrond

De VRM ontving een klacht voer het programma 'Comedy Kings' zoals uitgezonden op 2 april 2018 op VIER. Tijdens deze uitzending wordt de zaalshow 'Unfinished Business' (deel 1) van Alex Agnew getoond.

Volgens de klager *"geeft dhr. Agnew goedkeurende commentaren op het beleid van Adolf Hitler en Nazi-Duitsland en ridiculiseert hij de vervolging en uitroeiing van de Joden in de Holocaust."*

De klager meent dat de uitspraken van dhr. Agnew niet alleen nodeloos kwetsend zijn voor de Joodse bevolkingsgroep, maar ook in strijd met de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide tijdens de Tweede Wereldoorlog en eveneens *"[aanzetten] tot antisemitisme, een vorm van rassenhaat"*.

Bevoegdheid van de kamer

Als grond voor zijn klacht roept de klager vooreerst strijdigheid in van de betrokken passages met de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.

Voorts voert hij aan dat de passages getuigen van racisme, ze zetten aan tot antisemitisme, een vorm van rassenhaat, en nemen de Joodse bevolkingsgroep op de korrel, op een wijze zoals bij geen enkele andere bevolkingsgroep het geval is.

De bevoegdheid van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen is decretaal vastgelegd. De kamer is niet bevoegd om het onderdeel van de klacht te behandelen dat betrekking heeft op de vermeende schending van de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.

Uit de bewoordingen van de klacht blijkt dat zij ook gesteund is op een vermeende schending van artikelen 38 en 39 van het Mediadecreet die wel tot de bevoegdheid van de kamer behoren.

Ten gronde

De kamer is van oordeel dat niet is aangetoond dat dhr. Agnew met de gewraakte uitspraken de intentie had om bewust en kwaadwillig aan te sporen tot haat of gewelddadig gedrag tegenover Joden.

Evenmin is gebleken of aannemelijk gemaakt dat er bij SBS Belgium sprake is van enig opzet of intentie tot het aanzetten van haat of geweld, noch dat het uitgezonden programma van aard is om aan te zetten tot haat of geweld zoals bedoeld in artikel 38 van het Mediadecreet. Evenmin is door het uitzenden van dit programma sprake van discriminatie in de zin van artikel 39 van het Mediadecreet.

De kamer besluit bijgevolg dat SBS Belgium geen inbreuk heeft gepleegd op de bepalingen van het Mediadecreet. De klacht wordt bijgevolg ongegrond verklaard.

4.4. Beslissing 2018-050: Uitzenden aankondigingsspot Halloween-week: VRM legt CAZ boete op van 2.500 euro

De klacht

De VRM ontving een klacht tegen de uitzending van CAZ op 26 oktober 2018. Het betreft meerbepaald de uitzending van een aankondigingsspot voor de speciale Halloween-week op CAZ. De klager vindt het ongepast dat omstreeks 18u al een aankondigingsspot met fragmenten uit horrorfilms word getoond. De beelden zijn volgens de klager choquerend en ongeschikt voor zijn 8-jarige zoon.

Beoordeling door de VRM

Artikel 42 van het Mediadecreet bevat onder andere een relatief verbod voor uitzendingen die "schade zouden kunnen toebrengen". Uitzendingen die onder dit relatief verbod vallen mogen toch worden getoond indien ofwel door technische maatregelen (codering) ofwel door de keuze van het tijdstip van uitzending wordt gewaarborgd dat minderjarigen de uitzendingen normaliter niet zullen zien of beluisteren. Deze bepaling geldt niet enkel voor programma's, maar ook voor aankondigingen van programma's die door lineaire televisieomroeporganisaties worden uitgezonden.

De VRM meent dat de expliciete beelden van de uitgezonden trailer, met schokkende scènes van gruwel en geweld, niet geschikt zijn voor jonge kinderen, zoals het 8-jarige zoontje van de klager. De beelden zijn angstwekkend en zeer indringend. De geestelijke ontwikkeling van jonge kinderen laat hen niet toe deze beelden in een juiste context te plaatsen en er emotioneel afstand van te nemen. Dergelijke beelden kunnen ernstige angstgevoelen doen ontstaan en aldus schade toebrengen aan de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van de minderjarige, inzonderheid van jonge kinderen.

De VRM is dan ook van oordeel dat deze aankondigingsspot onder het relatieve verbod valt. De spot is omstreeks 17u50 ongecodeerd uitgezonden. Dit is een tijdstip waarop een breed publiek kan worden bereikt, inclusief jonge kinderen. Door de aankondigingsspot zo vroeg op de avond uit te zenden was, bij het ontbreken van technische maatregelen, niet gewaarborgd dat kinderen en jongeren deze trailer niet zouden zien.

De VRM besluit aldus dat de klacht gegrond is. De VRM besluit CAZ een geldboete van 2.500 euro op te leggen.

4.5. Overzicht van de beslissingen

Opgelegde sancties:

Naam	Aantal waarschuwingen	Geldboete (euro)
CAZ	-	2.500
Totaal	-	2.500

In 2018 legden de algemene kamer en de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen samen voor 61.750 euro aan administratieve geldboetes op.

5. Economische analyse van de sector

5.1. Mediaconcentratie

5.1.1. Wettelijk kader

De toezichthouder heeft in het Mediadecreet de opdracht gekregen om concentraties in de audiovisuele en geschreven media in kaart te brengen. Verschuivingen en evoluties binnen de Vlaamse mediasector moeten worden geregistreerd en gesignaleerd. Eigendomsstructuren en marktaandelen van de verschillende mediaspelers vormen daarbij het uitgangspunt voor verdere analyse.

5.1.2. Werkwijze

Informatieverzameling

In het kader van deze opdracht werd in 2007 een instrumentarium uitgewerkt voor het systematisch verzamelen van relevante data. In eerste instantie werd getracht alle bedrijven te identificeren die instaan voor of verbonden zijn met het Vlaamse media-aanbod. Vertrekkende vanuit de erkende televisie- en radio-omroepen werd de lijst van mediaondernemingen aangevuld met andere bedrijven zoals krantengroepen, distributeurs, telecomoperatoren en reclameregies.

Dankzij een samenwerking met de Vlaamse coördinatiecel e-government kunnen de financiële gegevens van de betrokken ondernemingen uit de Verrijkte Kruispuntenbank voor Ondernemingen overgenomen worden.

Mediadatabank

Al deze gegevens werden gestructureerd en in een eigen databank gegoten die het uitgangspunt vormt voor verder onderzoek naar mediaconcentratie in Vlaanderen. De “mediadatabank” is een relationele databank opgebouwd rond het unieke KBO-nummer. De databank stelt de toezichthouder in staat om op regelmatige en gestructureerde wijze relevante rapporten op te stellen. Ondertussen is het bestand gestoffeerd met gegevens die tot ten vroegste 2003 teruggaan in de tijd. Omwille van een nieuw aspect van de rapportering, namelijk de cumulatie van mandaten, werd deze databank in 2016 uitgebreid.

Rapportering 2018

Sinds eind 2008 publiceert de VRM jaarlijks een rapport over mediaconcentratie in Vlaanderen. In december 2018 werd het rapport “Mediaconcentratie in Vlaanderen 2018” gepubliceerd.

Om evoluties in de tijd mogelijk te maken, bleef de basisstructuur van het rapport grotendeels gelijk aan die van de vorige versies.

In een eerste hoofdstuk wordt de Vlaamse mediasector afgebakend. De waardeketens van radio, televisie, internet en geschreven pers worden uitgetekend en er wordt nagegaan welke spelers aanwezig zijn in alle schakels van de keten. Dit geeft reeds een eerste indicatie van de horizontale concentratie.

In hoofdstuk 2 wordt nagegaan hoe de in hoofdstuk 1 beschreven spelers zich tot elkaar verhouden en kunnen gerekend worden tot een bepaalde mediagroep.

In een derde hoofdstuk wordt meer cijfermateriaal gegeven en worden de verschillende vormen van

mediaconcentratie aan de hand van een aantal indicatoren gekwantificeerd. In 2018 werd er ook een onderzoek gevoerd naar de stand van de lokale journalistiek in Vlaanderen. Dit zal de komende jaren herhaald worden zodat we evoluties in kaart kunnen brengen.

Actuele feiten en toelichting bij deelaspecten van bepaalde mediasegmenten worden vermeld in de vorm van infofragmenten. Zo wordt het mogelijk om aandacht te schenken aan specifieke gebeurtenissen die zich voordeden sinds de publicatie van het vorige rapport, zonder de algemene structuur van het rapport uit balans te trekken.

Naar aanleiding van de discussie over de machtsposities die kunnen ontstaan door aangekondigde overnames werd in 2014 een vierde hoofdstuk toegevoegd. Hierin wordt een overzicht gegeven van bestaande en mogelijke nieuwe wettelijke initiatieven rond de bevordering van diversiteit en pluriformiteit in de media. Sommige daarvan worden als beleidsaanbeveling extra onderlijnd.

5.2. Marktanalyse

5.2.1. Algemeen kader

Het Europees regelgevend kader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten geeft de nationale regelgevende instanties (NRI's) een aantal opdrachten, onder meer met betrekking tot het aflijnen van de relevante markten, het analyseren van deze relevante markten, en het opleggen (waar passend) van verplichtingen, met name inzake toegang en interconnectie, aan ondernemingen met aanmerkelijke marktmacht op een aantal deelmarkten binnen de telecomsector.

Als gevolg van de federale staatsstructuur en de organisatie van de bevoegdheidsverdeling zijn er in België meerdere NRI's actief. Van het Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie (BIPT), de Vlaamse Regulator voor de Media, de Conseil Supérieur de l'Audiovisuel (CSA) van de Franse Gemeenschap en de Medienrat van de Duitstalige Gemeenschap wordt verwacht dat zij deze markten analyseren.

Op basis van rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (met name het arrest nr. 128/2005 van 13 juli 2005, BS 5 augustus 2005) dienen de NRI's in België hiervoor samen te werken. Het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006, is in werking getreden na de publicatie van de instemming door het federale Parlement, het Vlaams Parlement en de parlementen van de Duitstalige en de Franse Gemeenschap op respectievelijk 28 december 2006, 2 juli 2007, 6 augustus 2007 en 19 september 2007. Het samenwerkingsakkoord voorziet in de oprichting van een Conferentie voor Regulators voor de Elektronische Communicatiediensten (CRC).

5.2.2. Historiek en nieuwe marktanalyse

5.2.2.1. Markanalyse 2011

Op 1 juli 2011 heeft de CRC onder meer een beslissing genomen over de analyse van de markt voor televisieomroep in het Nederlandse taalgebied, op basis van de ontwerpbeslissing van de VRM. In die beslissing worden een aantal verplichtingen opgelegd aan de operatoren met een sterke machtspositie: Telenet, Tecteo en Numericable. Deze operatoren moeten hun netwerk openstellen voor alternatieve operatoren door volgende diensten aan te bieden:

- Toegang tot een doorverkoop aanbod voor hun analoge televisieaanbod
- Toegang tot hun digitale televisieplatform

- Toegang tot een doorverkoop aanbod voor breedbandinternet

Bijkomend zijn deze operatoren ook onderworpen aan een transparantieplichting waardoor ze een openbaar referentieaanbod bij deze drie wholesaleverplichtingen moeten publiceren.

Op 3 september 2013 heeft de CRC beslissingen aangenomen betreffende de kwalitatieve aspecten van de referentieaanbiedingen van Brut   , Coditel (Numericable), Tecteo en Telenet.

Op 11 december 2013 heeft de CRC beslissingen aangenomen die de tarieven vastleggen die Brut   , Coditel (Numericable), Tecteo en Telenet, mogen aanrekenen aan de operatoren die via de kabel televisie- en breedbanddiensten willen verstrekken.

In maart 2016 ging Orange (vroegere Mobistar) van start met een commercieel aanbod op basis van de regulering.

Bij arrest van 12 november 2014 n.a.v. de vorderingen van Telenet en Belgacom tot nietigverklaring van de CRC-beslissingen van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep, bevestigde het Hof van Beroep te Brussel in grote lijnen de CRC-beslissingen. De uitsluiting van Belgacom/Proximus (voor toegang tot het digitale televisieplatform en toegang tot een doorverkoop aanbod voor breedbandinternet) werd echter vernietigd, waardoor ook Proximus volledige toegang kan vragen tot het netwerk van Telenet.

De voormelde tariefbeslissing van 2013, in het kader van de implementatie van de eerste ronde van de marktanalyse, werd in 2016 herzien met een kwantitatieve beslissing (= over de herziening van de prijszetting) die werd aangenomen op 19 februari 2016.

Bij arrest van 25 oktober 2017 heeft het Hof van Beroep te Brussel echter zowel de tariefbeslissing van 2013 als 2016 vernietigd. De beslissing van 11 december 2013 werd vernietigd wegens schending van de motiveringsplicht, aangezien de CRC onvoldoende rekening zou hebben gehouden met de opmerkingen van de Europese Commissie (aangaande het gebruiken van Coditel als maatstaf voor de bepaling van de relevante uitvoeringskosten). Deze vernietiging leidde onvermijdelijk ook tot de vernietiging van de daarop steunende tariefbeslissing van 19 februari 2016, die, aldus het Hof, in ieder geval ook vernietigd moest worden omdat ze bovendien steunde op een verouderde marktanalyse uit 2011 (die meer dan 3 jaar oud is), waardoor de regels van behoorlijk bestuur werden geschonden.

De vernietiging sorteerde pas effect op 30 april 2018, aangezien het Hof rekening hield met mogelijke ernstige gevolgen van onmiddellijke vernietiging voor de businessmodellen van de operatoren en met de lopende procedure voor een nieuwe, in 2018 af te ronden, marktanalyse (wat intussen is gebeurd bij CRC-beslissingen van 29 juni 2018: zie hieronder).

5.2.2.2. Markanalyse 2018

Op 29 juni 2018 heeft de CRC onder meer een nieuwe beslissing genomen over de analyse van de markt voor televisieomroep in het Nederlandse taalgebied, op basis van de ontwerpbeslissing van de VRM. Na grondige analyse blijkt dat er nog steeds een gebrek aan concurrentie is op deze markt.

De CRC stelt vast dat Telenet, Brut    en Nethys nog steeds een aanmerkelijke marktmacht hebben op de zgn. wholesalemarkt. De CRC besluit daarom dat hun netwerken open moeten blijven voor concurrerende operatoren die toegang vragen en ontwikkelt een hele reeks maatregelen ter bevordering van de concurrentie.

De operatoren worden o.a. verplicht om billijke prijzen te hanteren voor hun diensten inzake wholesaletoeegang tot omroep. Er wordt gesteld dat deze verplichtingen zullen worden geverifieerd aan de hand van een bottom-up LRIC-kostenmodel (of BULRIC) dat de kosten van een effici  nte

operator weerspiegelt, waarbij zoveel mogelijk rekening zal gehouden worden met de methode voor de berekening van de kosten die de Europese Commissie aanbeveelt.

Het BIPT startte op 13 december 2018 met een raadpleging aan geïnteresseerde partijen om commentaar en observaties te geven over de methodologie die gehanteerd wordt om een theoretisch kostenmodel uit te werken. In een latere fase kan dit model gebruikt worden bij de aanmaak van een prijsbeslissing.

5.2.2.3. Samenwerking met andere NRI's

In het kader van het samenwerkingsakkoord werden in 2018 door verschillende regulatoren aan de VRM een aantal ontwerpbeslissingen voorgelegd, namelijk:

- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende de technische karakteristieken van richtantennes in de mobiele netwerken
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende voorlopige maatregelen tegen Lycamobile
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende de analyse van de markten voor breedband en televisieomroep
- CSA: Projet de décision concernant l'analyse de marché de la radiodiffusion télévisuelle
- Medienrat: Beschlussentwurf bezüglich der Analyse des Fernsehmarktes
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende de mogelijkheid om bijkomende kosten te factureren krachtens artikel 6quater van Verordening nr. 531/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2012 betreffende roaming op openbare mobiele communicatienetwerken binnen de Unie, zoals gewijzigd door Verordening nr. 2015.2120 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende de toekenning aan Entropia Critical Concept nv van een vergunning voor de exploitatie voor de transmissie van meetgegevens
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende het opleggen aan Lycamobile van maatregelen
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende de radio-interfaces voor de digitale straalverbindingen
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende gebruiksrechten Inmarsat
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende RTR
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende de retailmarkt van de toegang en de wholesalemarkt van de gespreksopbouw op het openbare telefoonnetwerk verzorgd op een vaste locatie
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende het gebruik van 'internet der dingen' technologieën in de frequentiebanden die toegewezen zijn aan de openbare mobiele operatoren
- BIPT: Ontwerpbesluit betreffende toewijzing van exclusieve frequentiebanden voor het gebruik van straalverbindingen en radio-interface E18 (26 GHz band)

De VRM heeft voor geen van deze dossiers inhoudelijke opmerkingen geformuleerd bij het overgezonden ontwerpbesluit.

De VRM legde zelf een ontwerpbesluit betreffende de analyse van de markten voor televisieomroep voor aan de andere regulatoren.

5.3. Jaarlijkse rapportering over netneutraliteit

Nationale regelgevende instanties moeten jaarlijks verslagen publiceren over hun toezicht op de Verordening (EU) 2015/2120 van 25 november 2015 tot vaststelling van maatregelen betreffende open internettoegang en tot wijziging van Richtlijn 2002/22/EG inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en -diensten en

Verordening (EU) nr. 531/2012 betreffende roaming op openbare mobielecommunicatienetwerken binnen de Unie (= netneutraliteit).

Omdat de netneutraliteit ook aspecten met media bevat, voert het Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie (BIPT) haar toezichthoudende functie uit in samenwerking met de toezichthouders van de audiovisuele media (CSA, Medienrat en VRM). Het BIPT heeft in 2018 het Belgische jaarlijks rapport over netneutraliteit ingediend bij de Europese Commissie en BEREC en op haar website gepubliceerd.

Het rapport kan u via volgende link raadplegen:

<http://www.bipt.be/nl/operators/telecom/bescherming-van-de-consumenten/i-jaarlijks-verslag-betreffende-het-toezicht-op-netneutraliteit-in-belgie>.

6. Toezicht beheersovereenkomst VRT

6.1. Rapportering werkingsjaar 2017

In 2018 publiceerde de VRM het jaarlijkse toezichtsrapport op de naleving van de beheersovereenkomst (2016-2020) met de Vlaamse Gemeenschap door de openbare omroep. Het rapport had betrekking op het werkingsjaar 2017.

In het rapport beoordeelt de VRM de mate waarin de openbare omroep in 2017 zijn strategische en operationele doelstellingen heeft behaald.

De VRM heeft vastgesteld dat de VRT in het kader van het opvolgen van de performantiemaatstaven in 2017 zeer goede resultaten heeft neergezet.

Op 21 juni 2018 organiseerde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement een hoorzitting met de VRT en de VRM over het jaarverslag van de openbare omroep en het toezichtsrapport van de VRM.

6.2. Toezicht werkingsjaar 2018

De VRM is gestart met de voorbereidingen voor het rapport betreffende het werkingsjaar 2018. Samen met de VRT zijn de methodiek en bijhorende meetinstrumenten voor de opvolging van de doelstellingen afgesproken. Net zoals de voorgaande jaren worden, afhankelijk van de doelstellingen, door de VRT zowel cijfergegevens als descriptieve passages overgemaakt. De cijfersgegevens zijn afkomstig van CIM, onderzoek van het onderzoeksbureau TNS-research als van de Studiedienst van de VRT. De cijfergegevens van de Studiedienst zullen door de VRM steekproefsgewijs worden getoetst aan controlegegevens.

7. Contacten met andere instanties

7.1. European Platform of Regulatory Authorities (EPRA)

EPRA is een koepelorganisatie waartoe de meeste Europese omroepregulators behoren. Ze beoogt de permanente uitwisseling van ervaringen en het aanreiken van oplossingen voor problemen gerelateerd aan de interpretatie en toepassing van de omroepregulering.

Op 24 en 25 mei 2018 nam een delegatie van de VRM deel aan de 47ste vergadering van EPRA.

Tijdens de eerste plenaire sessie werd het thema 'Openbare dienstverlening en algemeen belang in het digitale tijdperk' behandeld. Een tweede plenaire sessie werd gewijd aan 'Politiek communicatie en de uitdagingen van sociale media'.

Tevens waren er werkgroepen over commerciële communicatie, omroep, diversiteit, gender en privacy.

Op 11 en 12 oktober 2018 nam een delegatie van de VRM deel aan de 48ste vergadering van EPRA.

De eerste plenaire sessie zette de bespreking verder van het thema 'Openbare dienstverlening en algemeen belang in het digitale tijdperk'. Tijdens een tweede plenaire sessie werd verder gewerkt aan het thema 'Politieke communicatie en de uitdagingen van sociale media'.

De werkgroepen over commerciële communicatie en over omroep en diversiteit zetten hun werkzaamheden verder en een werkgroep besprak de samenwerking tussen regulators in het licht van de nieuwe richtlijn Audiovisuele Mediadiensten.

7.2. European Regulators Group for Audiovisual Media Services (ERGA)

De Europese Groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten brengt de regelgevende instanties op het gebied van audiovisuele diensten bijeen om de Europese Commissie te adviseren over de uitvoering van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten van de EU.

De doelstellingen van ERGA zijn:

- met het oog op een consistente toepassing van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten het adviseren en bijstaan van de Europese Commissie bij haar werkzaamheden alsook bij alle andere aangelegenheden in verband met audiovisuele mediadiensten voor zover ze onder de bevoegdheid van de Europese Commissie vallen;
- het faciliteren van de samenwerking tussen de regelgevende instanties in de EU;
- de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken.

Op 23 maart 2018 nam een delegatie van de VRM deel aan de negen plenaire vergadering van de European Regulators Group for Audiovisual Media Services.

Tijdens deze vergadering werden de 'terms of reference' van de ERGA-subgroepen goedgekeurd. De verdere voortgang en planning van de werkzaamheden op het gebied van zelf- en coregulering en de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken voor 2018 werden toegelicht. Voorts werd ook besproken hoe diversiteit en mogelijke nieuwe taken in het licht van de nieuwe richtlijn Audiovisuele Mediadiensten verder zullen worden aangepakt.

De tiende plenaire vergadering van ERGA vond plaats op 6 november 2018.

Tijdens deze bijeenkomst werd Karim Ibourki, voorzitter van de Belgische CSA tot vice-voorzitter van ERGA gekozen. Hij zal samen met voorzitter Lubos Kuklis van de Slowaakse mediaregulator en ondervoorzitter Tobias Schmid van de Duitse mediaregulator ERGA in 2019 leiden.

Op deze vergadering werd het werkprogramma 2019 van ERGA goedgekeurd. Het werkprogramma is gebaseerd op de werkzaamheden van vier subgroepen:

- Werkgroep 'Mediaversiteit': verderzetting van de werkzaamheden van 2018. De klemtoon zal liggen op externe diversiteit en mediageletterdheid.
- Werkgroep 'Toekomst ERGA': in deze werkgroep zal onderzocht worden hoe de werkzaamheden van ERGA kunnen verbeterd worden, rekening houdend met de uitdaging vervat in de nieuwe richtlijn Audiovisuele Mediadiensten.
- Werkgroep 'Implementatie van de herziene AVDM-richtlijn': de uitdagingen die nog niet behandeld werden in deze werkgroep tijdens het jaar 2018 zullen in 2019 worden onderzocht.
- Werkgroep 'Genderdiversiteit': een nieuwe werkgroep zal focussen op gender en -diversiteit. Dit gebeurt aan de hand van uitwisseling van goede praktijken op dit gebied.

8. Nieuwe uitdagingen, bedenkingen en aanbevelingen

8.1. Nieuwe richtlijn Audiovisuele Mediadiensten

De Raad van de Europese Unie heeft op 6 november 2018 de Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (hierna de 'nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten' genoemd) aangenomen.

De oorspronkelijke Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten werd in 2010 goedgekeurd. Door het wijzigende medialandschap en de veranderende kijkgewoonten besliste de Europese Commissie echter al in 2016 om ze te wijzigen. Op die manier zou er een beter evenwicht komen tussen traditionele televisiediensten en nieuwe mediadiensten zoals bijvoorbeeld videoplatformdiensten (video-sharing platforms). Ook wilde de Europese Commissie dat Europese producties meer zouden worden gestimuleerd en innoverende initiatieven zouden worden aangemoedigd.

De belangrijkste wijzigingen tussen de oude en de nieuwe Richtlijn situeren zich op verschillende vlakken:

- De Richtlijn audiovisuele mediadiensten was in 2010 reeds van toepassing op lineaire televisiediensten en diensten op aanvraag. De regels voor deze diensten zullen nu door de nieuwe Richtlijn meer gelijkgeschakeld worden, bijvoorbeeld op het vlak van de bescherming van minderjarigen op videoplatformdiensten.

Concreet betekent dit dat videoplatformdiensten maatregelen zullen moeten nemen ter bescherming van minderjarigen. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruiken van systemen voor leeftijdscontrole en ouderlijk toezicht, 'flagging', het voorzien van klachtenprocedures, inzetten op mediageletterdheid, enzovoort.

Videoplatformdiensten zullen daarenboven ook maatregelen moeten nemen om het publiek te beschermen tegen content die aanzet tot haat, geweld en terrorisme en de commerciële communicatie die de videoplatformdiensten zelf beheren zal steeds duidelijk herkenbaar moeten zijn en zal moeten voldoen aan enkele kwalitatieve minimumvoorschriften.

Ook zullen videoplatformdiensten moeten beschikken over een adequate functie waarmee gebruikers die video's uploaden, kunnen aangeven of die video's commerciële communicatie bevatten.

- Voorts bevat de nieuwe Richtlijn een versoepeling van de regeling van televisiereclame. Televisieomroepen zullen zelf kunnen bepalen wanneer reclame wordt uitgezonden. Wel zullen ze moeten rekening houden met een maximum van 20% van de zendtijd tussen 6 uur en 18 uur en eveneens 20% van de zendtijd tussen 18 uur en 00 uur.

In tegenstelling tot deze reclameversoepeling komt er echter ook een verstrenging van de regels voor reclame gericht op minderjarigen en reclame die ongezonde voeding promoot.

- Daarnaast legt de nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten ook sterk de klemtoon op Europese content. Zo zullen aanbieders van on-demand diensten ervoor moeten zorgen dat minstens 30% van hun catalogus Europese content bevat.

- De nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten versterkt voorts de rol van ERGA, de Europese Groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten, waardoor de samenwerking tussen de verschillende mediadiensten in de lidstaten beter op mekaar kan worden afgestemd. Ook de onafhankelijkheid van de regulatoren wordt in de nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten sterk benadrukt.

De nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten trad in werking op 18 december 2018. Iedere lidstaat moet ze nu omzetten in nationale regelgeving. Dit moet ten laatste gebeuren tegen september 2020. Nadien is het aan de VRM om toe te zien op de naleving van deze regelgeving.

8.2. Youtubers en video-sharing platforms in Vlaanderen

Het huidige toepassingsgebied van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten heeft betrekking op de audiovisuele mediadiensten. Om als een audiovisuele mediadienst gekwalificeerd te worden, moet worden voldaan aan vier criteria: (1) er moet sprake zijn van een economisch karakter; (2) er moet sprake zijn van redactionele verantwoordelijkheid; (3) de dienst (of een deel daarvan) moet het verspreiden van programma's als hoofddoel hebben; (4) de dienst moet programma's verspreiden voor een algemeen publiek.

De Vlaamse Regulator voor de Media is bevoegd om het toezicht uit te oefenen op deze diensten, ook indien zij via internet verdeeld worden.

Particuliere websites en diensten die bestaan uit het leveren of verspreiden van audiovisuele inhoud, die door particuliere gebruikers wordt gegenereerd om te worden gedeeld en uitgewisseld met groepen met gemeenschappelijke belangen, zoals YouTube, werden expliciet uitgesloten van het toepassingsgebied van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten van 10 maart 2010.

In het kader van de herziening van de richtlijn Audiovisuele Mediadiensten komt daar verandering in. Het toepassingsgebied van de Richtlijn wordt uitgebreid naar 'video-sharing platforms' met programma's en user-generated content (UGC).

De Raad heeft op 6 november 2018 de nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten aangenomen. De Richtlijn treedt twintig dagen na publicatie in het officiële Publicatieblad in werking. Vanaf dat moment hebben de lidstaten 21 maanden de tijd om deze richtlijn om te zetten in hun nationale wetgeving.

Na de implementatie van de herziening van de Richtlijn AVMD, zullen de regulatoren moeten bepalen welke diensten onder het begrip 'video-sharing platform' zullen vallen (voorbeelden van mogelijke videoplatformdiensten: YouTube, Facebook Watch, Instagram TV, ...).

In de nieuwe richtlijn wordt ook de definitie van een programma aangepast: *"een reeks bewegende beelden, al dan niet met geluid, die ongeacht de duur ervan, een afzonderlijk element vormt van een door een aanbieder van mediadiensten opgesteld schema of een door een aanbieder van mediadiensten opgestelde catalogus, met inbegrip van bioscoopfilms, videoclip, sportevenementen, komische series, documentaires, kinderprogramma's en origineel drama;"* Zo kunnen video's met een korte duurtijd ook als een programma beschouwd worden.

Een dienst die als afzonderlijk en afscheidbaar kan worden beschouwd van een hoofddienst, bijvoorbeeld een videodienst van een krantenwebsite, kan ook als een audiovisuele mediadienst beschouwd worden.

Wat houdt de uitbreiding van het toepassingsgebied in voor videoplatforms?

Aanbieders van videoplatforms moeten gepaste en proportionele maatregelen nemen ter bescherming van minderjarigen en ter bescherming van het publiek tegen het aanzetten tot haat en geweld.

Voor de commerciële communicatie die de videoplatforms zelf beheren, bijvoorbeeld banners en overlay-advertenties, moeten zij voldoen aan enkele verplichtingen zoals duidelijke herkenbaarheid.

Voor de commerciële communicatie die de videoplatforms niet zelf beheren, bijvoorbeeld het gebruik van productplaatsing door een vlogger, moeten videoplatforms ook passende maatregelen nemen.

Het gebruik van zelfregulerende gedragscodes wordt hierbij aangemoedigd. Passende maatregelen kunnen zijn: het gebruiken van systemen voor leeftijdscontrole en ouderlijk toezicht, 'flagging', een doeltreffende functie waarbij gebruikers die content willen uploaden gemakkelijk kunnen aangeven of hun content commerciële communicatie bevat, het voorzien in doeltreffende klachtenprocedures, inzetten op mediageletterdheid, ...

De regulatoren zullen toezicht moeten uitoefenen op de maatregelen die in deze context door videoplatforms worden genomen. Lidstaten moeten ook buitengerechtelijke mechanismen voorzien voor geschillenbeslechting tussen gebruikers en videoplatformen.

Kan een YouTube-kanaal als een niet-lineaire audiovisuele mediadienst worden beschouwd?

Een videoplatformdienst zelf, zoals YouTube, valt onder het toepassingsgebied van de Richtlijn AVMD als 'video-sharing-platform'.

Indien YouTube-kanalen aan de voorwaarden voor de kwalificatie als niet-lineaire audiovisuele mediadienst voldoen, kan een YouTube-kanaal op zichzelf wel als een audiovisuele mediadienst worden beschouwd. Het YouTube-kanaal zal dan aan alle verplichtingen die voortvloeien uit die kwalificatie moeten voldoen.

Populaire YouTube-kanalen in Vlaanderen

Populaire YouTube-kanalen in Vlaanderen zijn bijvoorbeeld 'Tomorrowland' (7,3 mln.), 'K3' (300K), 'VTM' (278K), 'The Voice Kids Vlaanderen' (384K), 'Ketnet' (174K), 'De Ideale Wereld' (22K), ...

'YouTubers' zijn vaak jongeren die bijna dagelijks een video posten op hun YouTube-kanaal van ongeveer 10 minuten. Het onderwerp van de video's varieert van het uittesten en het geven van tips over games en schoonheidsproducten tot parodieën, korte interviews of het geven van een kort verslag over hun eigen dagelijkse leven.

YouTubers die heel wat views halen, genereren hierdoor ook inkomsten, zowel door directe advertentie-inkomsten gelieerd aan het aantal clicks en views als door sponsoring en productplaatsing. Ook door de promotie en de verkoop van eigen merchandising en door het deelnemen aan bepaalde events genereren zij inkomsten.

Aanbevelingen over influencer-marketing door Raad voor de Reclame

In oktober 2018 publiceert de Raad voor de Reclame een reeks van aanbevelingen over influencer-marketing. Het doel van deze aanbevelingen is om de consument te beschermen en online influencers, adverteerders, agentschappen, media en platformen te helpen om de toepasselijke basisregels correct na te leven: elke commerciële communicatie moet duidelijk en als zodanig herkenbaar zijn en elke commerciële communicatie moet eerlijk zijn.

De JEP zal instaan voor de controle op de naleving van deze aanbevelingen.

De aanbevelingen zijn enkel toepasselijk wanneer de online influencer een vergoeding ontvangt én de adverteerder de controle heeft over de communicatie.

Welke stappen zet de VRM?

Momenteel bestaat er zowel bij de kijkers als bij de professionele en recreatieve contentleveranciers onduidelijkheid over wat precies wél kan en wat niet kan bij het verspreiden van audiovisuele content en commerciële communicatie via het internet.

De VRM krijgt ook steeds vaker vragen om uitleg betreffende de uitzending van audiovisuele content en commerciële communicatie via internet.

Om meer duiding te bieden over de nieuwe begrippen en het toepassingsgebied van de herziening van de Richtlijn AVMD werd eind 2018 reeds een Vraag & Antwoord-document op de website geplaatst met antwoorden op de meest voorkomende vragen.

De VRM neemt het initiatief om een overlegmoment te organiseren met betrokken organisaties zoals de FOD Economie en de JEP (2019).

De VRM neemt initiatief om eenvoudige richtlijnen op te stellen in overleg met de grootste Vlaamse YouTubers en hun reclamebureaus voor juli 2019.

Indien de Guidelines van de Europese Commissie in navolging van de herziening van de richtlijn AVMD geen duiding brengen in het najaar van 2019, zal de VRM contact opnemen met YouTube-België i.v.m. de naleving van de richtlijn m.b.t. de regels die gelden voor de video-sharing platforms.

8.3. Marktanalyse: beslissing genomen, in 2019 volgt de praktische uitwerking

Op 29 juni 2018 nam de CRC (de Conferentie van telecomcommunicatie- en mediaregulatoren, namelijk het BIPT, de CSA, de Medienrat en de VRM) een aantal beslissingen in verband met de analyse van de breedband- en omroepmarkten.

Daarmee worden maatregelen aangenomen die de weg effenen voor meer concurrentie op de markten voor breedbandinternet en omroep. De CRC ontwikkelt een hele reeks maatregelen ter bevordering van de concurrentie.

De VRM zal er in 2019 op toezien dat deze marktanalysebeslissing correct wordt uitgevoerd. In dat licht zal de VRM de verschillende implementatieprojecten (voornamelijk single installer en broadband

only) op regelmatige tijdstippen en met alle betrokken partijen van dichtbij opvolgen, zodat de beoogde maatregelen binnen de vastgelegde termijnen worden uitgevoerd.

Er zal in 2019 ook een besluit worden opgesteld over de referentieaanbiedingen van de kabeloperatoren. De bestaande referentieaanbiedingen moeten aangepast worden naar aanleiding van de nieuwe verplichtingen die in het marktanalysebesluit werden opgenomen. Het gaat o.a. over de toegang tot standalone breedband, een procedure voor het toevoegen van een eigen kanaal en de inclusie van bepaalde operationele aspecten.

Daarnaast moeten er in 2019 ook prijsbesluiten worden opgesteld over de billijke toegangsprijzen en de one-time fees.

In het kader van de marktanalysebeslissing heeft de CRC de kabeloperatoren verplichtingen opgelegd inzake toegang tot hun netwerk. Deze toegangsverplichtingen gaan gepaard met een verplichting om billijke toegangsprijzen te hanteren. Onder billijk wordt een prijs verstaan die hoger mag zijn dan de kosten maar die nog altijd verband houdt met de kosten. Om de billijke aard van de wholesaleprijzen voor de gereguleerde toegangsproducten te controleren, moeten er nieuwe bottom-up kostenmodellen worden ontwikkeld die de kabelnetwerken van efficiënte operatoren kunnen weergeven.

One-time fees zijn eenmalige vergoedingen voor verrichtingen die de kabeloperatoren uitvoeren op hun netwerk voor rekening van alternatieve operatoren. Voorbeelden van zulke verrichtingen zijn de installatie van lijnen, migraties en deactiveringen. Zoals bepaald in het marktanalysebesluit moeten deze tarieven kostengeoriënteerd zijn. In 2019 worden er nieuwe kostenmodellen ontwikkeld voor de relevante activiteiten op deze netwerken.

8.4. Digitalisering medialandschap maakt mediaconcentratie berekenen uitdagender

In ons jaarlijkse rapport over mediaconcentratie beperken we de scope op het vlak van digitale media tot “de op het Vlaamse publiek gerichte informatie die beschikbaar gesteld wordt via de website die ofwel het equivalent zijn van een klassiek mediaproduct, aangeboden worden door een onderneming die reeds op andere wijze actief is in de Vlaamse mediasector ofwel wiens inhoud vergelijkbaar is met die van een ‘klassiek’ mediaproduct.”

Het is moeilijk een goed overzicht van deze markt te krijgen. Er is slechts beperkt cijfermateriaal beschikbaar. Dit komt onder andere omdat Vlaamse mediabedrijven actief zijn binnen internationale platformen die karig zijn met informatie. Doordat de Vlaamse mediamarkt steeds meer digitaal wordt, is het verzamelen en aggregeren van data een van de grootste uitdagingen voor de VRM.

Specifiek over 'televisie kijken' zorgt het toenemend aanbod van platformen ervoor dat het moeilijker wordt om een goed beeld te krijgen van de kijkcijfers. Er is geen neutrale instantie die zulke cijfers verzamelt (al werkt het CIM aan een manier om deze cijfers in kaart te brengen) en bovendien is er geen door de sector algemeen aanvaarde standaard om die cijfers te meten.

De VRM volgt deze evolutie in 2019 van dichtbij op en zal zijn rol spelen in het in kaart brengen van de mediaconcentratie in een digitaliserende mediamarkt.

8.5. Stimuleringsverplichting niet-lineaire televisieomroeporganisaties

In 2014 werd middels het decreet van 17 januari 2014 tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna: het Mediadecreet) een artikel 184/1 geïmplementeerd in het Mediadecreet, waarmee het zogenaamde ‘stimuleringsdecreet’^[33] geïntroduceerd werd in de Vlaamse regelgeving. Sindsdien horen de dienstenverdelers een bijdrage te leveren aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken, hetzij via een bijdrage aan het VAF, hetzij via een rechtstreekse investering middels een coproductie.

In 2018 werd door het decreet van 29 juni 2018 houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie artikel 157 van het Mediadecreet gewijzigd, waardoor een investeringsverplichting voor niet-lineaire televisieomroeporganisaties mogelijk gemaakt werd. Via dit decreet werd artikel 13 van de nieuwe Audiovisuele Mediadienstenrichtlijn^[34] op een proactieve manier omgezet door de Vlaamse decreetgever en dienen niet-lineaire televisieomroeporganisaties, die voldoen aan de nadere voorwaarden die opgelegd worden door de Vlaamse Regering in het uitvoeringsbesluit (m.b.t. de criteria, de procedure, de vrijstellingen,...), vanaf 2019 een bijdrage te leveren aan de stimulering van Vlaamse audiovisuele producties.

De algemene kamer van de VRM wordt belast met de opdracht om de stimuleringsbijdrage van niet-lineaire televisieomroeporganisaties vanaf 2019 te implementeren. Dit zal de VRM voor de komende jaren voor een aantal uitdagingen stellen. Zo zal het voor de VRM geen sinecure vormen om een exhaustieve lijst samen te stellen van niet-lineaire televisieomroeporganisaties die mogelijkerwijze onder het toepassingsgebied van artikel 157 van het Mediadecreet zouden kunnen vallen.

Daarnaast herhaalt de VRM zijn opmerkingen, zoals ook geformuleerd in het rapport Mediaconcentratie 2018, dat het, om een level playing-field te creëren tussen enerzijds de dienstenverdelers (art. 184/1 Mediadecreet) en de niet-lineaire televisieomroep-organisaties (art.157 Mediadecreet), aangewezen is om ook de procedures en voorwaarden t.a.v. de dienstenverdelers te evalueren, aangezien deze ingevoerd werden op basis van toenmalige media-ecosysteem. Ondertussen heeft het media-ecosysteem heel wat transitie ondergaan.

^[33]

https://www.vlaamseregulatormedia.be/sites/default/files/decreet_invoering_stimuleringsregeling_audiovisuele_sector.pdf

^[34] De AVMD-richtlijn werd aangenomen door de Raad van Ministers van de Europese Unie op 6 november 2018.

9. Overzicht monitoring 2018

Het overzicht van de monitoringsopdrachten televisie kan je raadplegen op <https://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/radio-tv-en-netwerken/tv/monitor...>

Het overzicht van de monitoringsopdrachten radio kan je raadplegen op <https://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/radio-tv-en-netwerken/radio/moni...>